

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 00, 01 400 33 11

E: gp.mgrt@gov.si

www.gov.si

II. BESEDILO ČLENOV

I. poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja načrtovanje, financiranje, oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo državnih blagovnih rezerv ter način izvajanja storitev gospodarske javne službe.

2. člen (prenos direktiv in izvajanje uredb Evropske unije)

- (1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašata Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9) in Izvedbena direktiva Komisije (EU) 2018/1581 z dne 19. oktobra 2018 o spremembi Direktive Sveta 2009/119/ES v zvezi z metodami izračunavanja obveznosti vzdrževanja zalog (UL L št. 263 z dne 22.10.2018, str. 57).
- (2) S tem zakonom se ureja tudi izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21.12.2018, str. 1).

3. člen (pomen izrazov)

- (1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:
1. »državne blagovne rezerve« so blagovne rezerve za osnovno preskrbo (v nadaljnjem besedilu: blagovne rezerve) in varnostne zaloge nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: varnostne zaloge), katerih del so tudi posebne zaloge nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: posebne zaloge);
 2. »osnovna preskrba« je preskrba z osnovnimi živili in neživilskimi proizvodi, ki so v okoliščinah iz 4. člena tega zakona nujno potrebni za:
 - preživetje oziroma življenje ljudi in živali,
 - zagotavljanje javnega zdravja ljudi in zdravja živali,
 - takojšnje preprečitev nastanka neposredno grozeče škode ter
 - nemoteno delovanje služb za zaščito, reševanje in pomoč.
 3. »nesreča« je dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za

njihov nadzor in obvladovanje treba uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstev ne zadostujejo;

4. »naravna nesreča« so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, požar v naravnem okolju, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile. Za naravno nesrečo se štejejo tudi neugodne vremenske razmere po predpisih, ki urejajo kmetijstvo in odpravo posledic naravnih nesreč, ki jih povzročijo žled, pozeba, suša, neurje, toča ali živalske in rastlinske bolezni ter rastlinski škodljivci;
5. »ekološka nesreča« je okoljska nesreča po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, ki jo povzroči nenadzorovan ali nepredviden dogodek, ki je nastal zaradi posega v okolje in ki posledično ogrozi življenje ali zdravje ljudi oziroma kakovost okolja;
6. »industrijska nesreča« je dogodek, ki je ušel nadzoru pri opravljanju dejavnosti ali upravljanju s sredstvi za delo ter ravnanju z nevarnimi snovmi, nafto in njenimi derivati ter energetskimi plini med proizvodnjo, predelavo, uporabo, skladiščenjem, pretovarjanjem, prevozom ali odstranjevanjem, katerega posledica je ogrožanje življenja ali zdravja ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja. Industrijska nesreča je tudi večja nesreča po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, kadar pri okoljski nesreči pride do večje emisije, požara ali eksplozije, pri čemer je prisotna ena ali več nevarnih snovi;
7. »druga nesreča« so nesreča v cestnem, železniškem in zračnem prometu, požar, rudniška nesreča, porušitev jezua, nesreča, ki jo povzročijo aktivnosti na morju, jedrska nesreča in druga ekološka ter industrijska nesreča, ki jo povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi uporaba orožij ali sredstev za množično uničevanje ter teroristični napad s klasičnimi sredstvi in druge oblike množičnega nasilja;
8. »krizne razmere« so razmere v regionalnem ali širšem varnostnem okolju, ki jih ni mogoče obvladovati z običajnimi sredstvi in ukrepi, v katerih so zaradi vojaških, ekonomskih, socialnih in drugih razlogov ogrožene temeljne družbene vrednote in ki se lahko razširijo tudi čezmejno oziroma neposredno ogrozijo druge države;
9. »vojno ali izredno stanje« je stanje, kot je opredeljeno v zakonu, ki ureja obrambo države, in ki je razglašeno s strani pristojnega organa;
10. »zaloge nafte in naftnih derivatov« so zaloge energetskih proizvodov, kot so opredeljeni v poglavju 3.1 Priloge C k Uredbi (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (UL L 304 z dne 14. 11. 2008, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1099/2008/ES);
11. »varnostne zaloge« so zaloge nafte in naftnih derivatov, ki jih mora Republika Slovenija vzdrževati v skladu s tem zakonom;
12. »delegirane zaloge nafte in naftnih derivatov« so varnostne zaloge, za katere zavod, pristojen za državne blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod), zakupi prednostno pravico odkupa v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi (v nadaljnjem besedilu: delegirane zaloge);
13. »komercialne zaloge nafte in naftnih derivatov« so zaloge nafte in naftnih derivatov, ki jih vzdržujejo gospodarski subjekti in so namenjene za nadaljnjo prodajo končnim odjemalcem;
14. »aditivi« so snovi, ki niso ogljikovodiki in ki se dodajajo ali primešajo derivatu, da se spremenijo njegove lastnosti;
15. »biogorivo« je tekoče ali plinasto gorivo, ki se uporablja v prometu in je proizvedeno iz biomase, pri čemer »biomasa« pomeni biološko razgradljive dele proizvodov, odpadkov

- in ostankov biološkega izvora iz kmetijstva, vključno s snovmi rastlinskega in živalskega izvora, iz gozdarstva in z njima povezanih proizvodnih dejavnosti ter biološko razgradljive dele odpadkov, vključno z industrijskimi in komunalnimi odpadki biološkega izvora;
16. »domača poraba« so skupne količine, ki se dobavljajo znotraj države za proizvodnjo energije in neenergetsko rabo. Vključuje dobavo sektorju za transformacije, dobavo industriji, prevozu, gospodinjstvom in drugim sektorjem za končno porabo ter lastno porabo energetskega sektorja (razen goriva za rafinerije);
17. »referenčno leto« je koledarsko leto podatkov o porabi ali neto uvozu, upoštevanih pri izračunih za določitev ravni zalog nafte in naftnih derivatov, ki jih je treba vzdrževati, in ravni zalog nafte in naftnih derivatov, ki se dejansko vzdržujejo v določenem trenutku;
18. »osrednji organ za vzdrževanje« je organ ali služba, ki se ji lahko dodelijo pristojnosti za oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo varnostnih zalog;
19. »večja motnja pri preskrbi« je veliko in nenadno zmanjšanje preskrbe z nafto ali naftnimi derivati na območju Evropske unije ali v Republiki Sloveniji, ki je ali ni privedlo do dejanske mednarodne odločitve o dajanju zalog nafte in naftnih derivatov v promet in traja več kot 7 dni;
20. »manjša motnja pri preskrbi« je motnja pri preskrbi z nafto ali naftnimi derivati, ki traja sedem dni ali manj;
21. »mednarodna pomorska skladišča« so mednarodna pomorska skladišča, kot so določena v podpoglavju 2.1.5 Priloge A k Uredbi 1099/2008/ES;
22. »dejanska mednarodna odločba o dajanju zalog v promet« je vsaka veljavna odločitev upravnega odbora Mednarodne agencije za energijo, katere namen je zagotoviti dajanje zalog nafte ali naftnih derivatov države članice Evropske unije v promet s sprostitvijo zalog države članice Evropske unije in/ali dodatnimi ukrepi;
23. »fizična dostopnost« je ureditev za namestitve in prevoz zalog nafte in naftnih derivatov, da se zagotovi njihovo dajanje v promet ali učinkovita dobava končnim uporabnikom in trgom v rokih in razmerah, ki spodbujajo blažitev morebitnih manjših ali večjih motenj pri preskrbi;
24. »pomanjkanje blaga na trgu« je veliko in nenadno zmanjšanje preskrbe z določeno vrsto blaga v Republiki Sloveniji, ki privede do nerazpoložljivosti blaga za končne uporabnike.
- (2) Drugi izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi, ki urejajo energetiko.
- (3) Drugi izrazi s področja alternativnih goriv, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi, ki urejajo alternativna goriva.

4. člen (namen blagovnih rezerv)

- (1) Blagovne rezerve se oblikujejo za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe, kadar je to potrebno, v primeru:
- naravnih, ekoloških, industrijskih ali drugih nesreč;
 - kriznih razmer;
 - vojnega ali izrednega stanja;
 - drugih izrednih razmer, ko je ogrožen javni red Republike Slovenije, ali

- ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja,
- pomanjkanje blaga na trgu.

(2) Blagovne rezerve se lahko uporabijo tudi za nujno pomoč drugim državam v primerih iz prve in pete alineje prejšnjega odstavka, ki nastanejo v državi prejemnici pomoči, in kadar gre za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije .

5. člen (namen varnostnih zalog)

Varnostne zaloge se oblikujejo za zagotavljanje visoke stopnje varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi na trgu Republike Slovenije ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o uporabi varnostnih zalog.

6. člen (komercialne zaloge naftnih derivatov)

- (1) Gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji in se ukvarjajo z dejavnostjo prodaje naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, imajo vzpostavljene komercialne zaloge naftnih derivatov, ki ustrezajo za pet dni povprečne dnevne prodaje v preteklem letu.
- (2) Komercialne zaloge naftnih derivatov se uporabijo za preskrbo v primeru manjših motenj pri preskrbi.
- (3) Gospodarski subjekt iz prvega odstavka tega člena ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, na zahtevo pošlje poročilo o stanju komercialnih zalog naftnih derivatov.
- (4) Določbe tega člena se ne uporabljajo za gospodarski subjekt iz prvega odstavka tega člena, ki je v preteklem koledarskem letu v povprečju prodal manj kot 300 ton naftnih derivatov na dan.

7. člen (gospodarska javna služba)

- (1) Kot gospodarski javni službi se izvajata:
 - storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv ter
 - storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog.
- (2) Za izvajanje gospodarskih javnih služb iz prejšnjega odstavka skrbi zavod.

8. člen (uporaba drugih predpisov)

- (1) Za vprašanja, ki se nanašajo na zavod, se subsidiarno uporabljajo določbe zakona, ki ureja gospodarske javne službe, če ni s tem zakonom določeno drugače.
- (2) Za vprašanja, ki se nanašajo na postopek obremenitev in odtujitev nepremičnega premoženja, se smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo ravnanje s stvarnim premoženjem Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti.
- (3) Ne glede na določbe zakona, ki ureja davek na dodano vrednost, se od državnih blagovnih rezerv ne plača davka na dodano vrednost, če se:
 - dajo državne blagovne rezerve neodplačno v uporabo v skladu s 35. členom tega zakona,
 - dajo državne blagovne rezerve pred iztekom roka uporabnosti neodplačno v uporabo pravnim osebam javnega prava v skladu s tretjim odstavkom 32. člena tega zakona ali
 - državne blagovne rezerve uničijo zaradi izteka roka uporabnosti.
- (4) Če se obnavljanje blaga iz državnih blagovnih rezerv izvede na podlagi sklenjene pogodbe o obnavljanju blaga iz državnih blagovnih rezerv, pri čemer se blago iz državnih blagovnih rezerv zamenja z drugim blagom iste vrste, enake količine, enake trgovske kakovosti in tehničnih karakteristik, takšno obnavljanje ni predmet obdavčitve po predpisih, ki urejajo davke.

II. poglavje: ZAVOD

9. člen (ustanovitelj zavoda)

- (1) Ustanoviteljica zavoda je Republika Slovenija.
- (2) Ustanoviteljske obveznosti in pravice izvršuje Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), razen v primerih, ko je glede izvrševanja določenih ustanoviteljskih pravic s tem ali drugim zakonom ali z ustanovitvenim aktom zavoda določeno drugače.
- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, opravlja dela, ki so potrebna za izvrševanje pravic in obveznosti vlade kot ustanoviteljice zavoda.

10. člen (organi zavoda)

- (1) Zavod ima naslednje organe:
 - upravni odbor;
 - direktor.
- (2) Upravni odbor sestavlja sedem članov, ki jih imenuje vlada, in sicer:
 - dva na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo;
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za finance;
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za kmetijstvo in prehrano;
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za zdravje,

- enega na predlog ministrstva, pristojnega za energetiko, in
 - enega na predlog delavcev zavoda.
- (3) Pristojnosti in naloge organov zavoda, podrobnejši postopek in pogoje za imenovanje članov v organe zavoda ter druga vprašanja v zvezi z organi zavoda, ki niso urejena s tem zakonom, se uredijo v ustanovitvenem aktu zavoda.

11. člen (postopek imenovanja direktorja)

- (1) Upravni odbor izvede postopek imenovanja direktorja na podlagi javnega natečaja.
- (2) Po obravnavanju vseh kandidatur, prispelih na javni natečaj, in opravljenem razgovoru s kandidati, ki izpolnjujejo predpisane pogoje, upravni odbor izbere kandidata, ki je po njegovi presoji najprimernejši, in njegovo izbiro, skupaj s podano oceno o njegovi primernosti, predloži ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, ki kandidata predlaga v imenovanje vladi. Če upravni odbor ugotovi, da noben od kandidatov ni primeren za imenovanje, se javni natečaj šteje za neuspešnega.
- (3) Če vlada na razpisano mesto ne imenuje predlaganega kandidata, lahko minister, pristojen za gospodarstvo, odloči, da upravni odbor opravi ponovno izbiro med prijavljenimi kandidati, ali odloči, da se javni natečaj ponovi.
- (4) Če nihče izmed prijavljenih kandidatov za direktorja ni imenovan oziroma se javni natečaj šteje za neuspešnega, vlada imenuje vršilca dolžnosti direktorja, vendar za največ dvanajst mesecev, upravni odbor zavoda pa začne nov postopek za imenovanje direktorja.
- (5) Če direktor po preteku mandata vršilca dolžnosti direktorja ni imenovan, se mandat vršilca dolžnosti direktorja lahko podaljša do imenovanja direktorja, vendar za največ šest mesecev.

III. poglavje: FINANCIRANJE ZAVODA IN UPRAVLJANJE S PREMOŽENJEM

1. FINANCIRANJE

12. člen (financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv)

- (1) Izvajanje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv se financira:
- s sredstvi, določenimi v državnem proračunu,
 - s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem premoženja zavoda,
 - iz drugih virov v skladu z veljavnimi predpisi.
- (2) Ustanoviteljica zavoda zagotavlja zavodu del sredstev za opravljanje temeljne dejavnosti izvajanja gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe

blagovnih rezerv iz proračuna na podlagi pogodbe o financiranju zavoda, v višini, ki je določena z vsakoletnim proračunom ustanoviteljice zavoda.

13. člen

(financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog)

(1) Izvajanje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog se financira iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v skladu z določbami 43. člena tega zakona.

(2) Upravičeni stroški, ki se financirajo iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog so naslednji:

- oblikovanje varnostnih zalog;
- skladiščenje varnostnih zalog;
- vzdrževanje varnostnih zalog;
- delegiranje varnostnih zalog;
- zavarovanje;
- materialni stroški;
- stroški dela in
- ostali stroški, ki so neposredno povezani z izvajanjem gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog.

14. člen

(razdelitev stroškov)

Direktor upravnemu odboru v sprejem predloži interni akt, ki določa način razdelitve skupnih stroškov zavoda, ki so povezani z izvajanjem gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 7. člena tega zakona.

15. člen

(najemanje posojil)

Zavod sme za financiranje državnih blagovnih rezerv najemati posojila v skladu z zakonom, ki ureja javne finance.

16. člen

(donacije)

Zavod ne sme prejemati donacij.

17. člen

(ločeno računovodstvo)

- (1) Zavod mora zagotoviti ustrezno ločeno računovodstvo in voditi ločene računovodske evidence za poslovanje zavoda ter ločeno za izvajanje posamezne gospodarske javne službe iz prvega odstavka 7. člena tega zakona.
- (2) Prepovedana je uporaba sredstev, namenjenih za blagovne rezerve, in sredstev, namenjenih za varnostne zaloge, za nenamensko financiranje drugih dejavnosti ter medsebojno prenašanje sredstev med gospodarskima javnima službama iz prvega odstavka 7. člena tega zakona.

18. člen
(presežek prihodkov nad odhodki)

- (1) Presežek prihodkov nad odhodki se v celoti uporabi za financiranje izvajanja obeh gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 7. člena tega zakona ali se prenese v prihodnje leto.
- (2) O uporabi presežka prihodkov nad odhodki in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki odloča ustanoviteljica zavoda.

2. LASTNIŠTVO IN UPRAVLJANJE S PREMOŽENJM

19. člen
(lastništvo sredstev)

Vse premoženo in nepremoženo premoženje zavoda, med katerega spadajo denarna sredstva, vrednostni papirji, državne blagovne rezerve, nepremičnine, oprema in druga sredstva, so last zavoda, ustanoviteljica zavoda pa jih izkazuje kot kapitalsko naložbo v osnovni kapital zavoda.

20. člen
(obremenitev in odtujitev premoženja)

- (1) Nepremoženo premoženje zavoda, ki je namenjeno izvajanju gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 7. člena tega zakona, se ne sme obremeniti ali odtujiti, razen če ta ali drug zakon ne določata drugače.
- (2) Poslovno nepotrebne nepremičnine sme zavod uporabljati za skladiščenje tujega blaga, jih dati v najem ali prodati.
- (3) Pred prodajo nepremičnega premoženja mora zavod pridobiti soglasje vlade.
- (4) Na državnih blagovnih rezervah se ne sme ustanoviti zastavne pravice.
- (5) Pogodbe, sklenjene v nasprotju tem členom, so nične.

21. člen
(prepoved izvršbe)

Ne glede na določbe zakona, ki ureja izvršbo in zavarovanje, nepremičnine, potrebne za skladiščenje državnih blagovnih rezerv, v lasti zavoda in državne blagovne rezerve ne morejo biti predmet izvršbe.

22. člen
(dopustnost omejitve lastninske pravice)

Lastninska pravica na nepremičnem premoženju zavoda se lahko obremeni s služnostjo in s stavbno pravico, če takšna obremenitev ne posega v izvajanje gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 7. člena tega zakona.

IV. poglavje: SESTAVA IN NAČRTOVANJE DRŽAVNIH BLAGOVNIH REZERV

23. člen
(oblikovanje državnih blagovnih rezerv)

Zavod oblikuje državne blagovne rezerve v skladu s tem zakonom.

24. člen
(program državnih blagovnih rezerv)

- (1) S programom državnih blagovnih rezerv vlada podrobneje določa:
- vrste in količine državnih blagovnih rezerv;
 - vire financiranja in obseg posameznih virov financiranja;
 - način skladiščenja državnih blagovnih rezerv;
 - način deponiranja denarnih sredstev,
 - teritorialno razmestitev državnih blagovnih rezerv glede na potrebe preskrbe ter
 - najmanjše količine posameznih vrst blaga v državnih blagovnih rezervah, ki morajo biti vedno na razpolago za potrebe preskrbe v primerih iz 4. in 5. člena tega zakona, in število dni, za katere mora biti na voljo preskrba s temi količinami.
- (2) Program državnih blagovnih rezerv iz prejšnjega odstavka vsebuje tudi načrt upravljanja z nepremičninami in opremo zavoda.
- (3) Pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv se upošteva:
- možnost nastanka ali pojava primerov iz 4. in 5. člena tega zakona;
 - preskrbljenost trga z blagom in samooskrbo;
 - gospodarski in socialni položaj Republike Slovenije;
 - globalna varnostna tveganja ter
 - možnost skladiščenja in obnavljanja državnih blagovnih rezerv.
- (3) Program državnih blagovnih rezerv se sprejme za obdobje petih let.

25. člen
(nosilci)

- (1) Predlog programa državnih blagovnih rezerv pripravi ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v sodelovanju z zavodom in ministrstvom, pristojnim za:
- finance,
 - prehrano,
 - obrambo,
 - notranje zadeve,
 - zdravje in
 - energetiko.
- (2) Pri pripravi predloga programa državnih blagovnih rezerv lahko sodelujejo tudi drugi državni organi, ki opravljajo naloge na področju varnosti in obrambe, kriznega upravljanja, varovanja kritične infrastrukture, javnega reda in zdravja.
- (3) Organi iz prvega odstavka tega člena in prejšnjega odstavka v roku, ki ga določi ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v okviru svoje pristojnosti pripravijo seznam in potrebne količine blaga ter, kadar je to potrebno, tehnične lastnosti blaga, za katere ocenjujejo, da so potrebne za zagotavljanje osnovne preskrbe prebivalstva v okoliščinah iz 4. in 5. člena tega zakona. Pri tem upoštevajo dejavnike iz tretjega odstavka prejšnjega člena ter usmeritve ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

26. člen
(letni poslovni in finančni načrt)

- (1) V skladu s programom državnih blagovnih rezerv in sprejetim proračunom Republike Slovenije zavod vsako leto pripravi poslovni in finančni načrt zavoda za prihodnje leto.
- (2) Poslovni in finančni načrt državnih blagovnih rezerv iz prejšnjega odstavka sprejme upravni odbor in ga posreduje ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, najkasneje do 15. novembra tekočega leta.

27. člen
(letno in revizijsko poročilo)

Direktor mora v rokih, ki so določeni v slovenskih računovodskih standardih, pripraviti in predložiti ustanoviteljici zavoda v sprejem letno in revizijsko poročilo zavoda.

28. člen
(poročanje o stanju državnih blagovnih rezerv)

- (1) Zavod mora najpozneje do dvajsetega dne v mesecu poslati ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, poročilo o stanju državnih blagovnih rezerv po stanju na zadnji dan preteklega meseca.
- (2) Poročilo mora vsebovati vsaj:
- vrste in količine državnih blagovnih rezerv;
 - lokacijo skladiščenih državnih blagovnih rezerv;

- seznam veljavno sklenjenih pogodb o skladiščenju in obnavljanju, o upravljanju in vzdrževanju skladišča in državnih blagovnih rezerv, za nakup, prodajo in menjavo državnih blagovnih rezerv, o delegiranju in druge pogodbe, ki so vezane na oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo državnih blagovnih rezerv, pri čemer je treba za posamezno pogodbo navesti vsaj naslednje podatke:
 - navedbo, ali gre za pogodbo s področja blagovnih rezerv ali s področja varnostnih zalog;
 - predmet pogodbe;
 - naziv pogodbenega partnerja;
 - številko pogodbe;
 - skupno pogodbeno vrednost (z in brez davka na dodano vrednost);
 - vir financiranja in navedbo proračunske postavke v primeru, da je vir financiranja državni proračun;
 - datum sklenitve in datum, od katerega se pogodba uporablja.

(3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, mora do konca februarja tekočega leta poročati vladi stanje državnih blagovnih rezerv na zadnji dan preteklega leta.

V. poglavje: OBLIKOVANJE, VZDRŽEVANJE IN OBNAVLJANJE DRŽAVNIH BLAGOVNIH REZERV

29. člen (postopek javnega naročanja)

- (1) Zavod se šteje za naročnika po zakonu, ki ureja javno naročanje, če ta zakon ali drug predpis ne določa drugače.
- (2) Iz postopka oddaje javnega naročila se izloči ponudnik, ki ima zapadle finančne obveznosti do zavoda ali je bil pravnomočno kaznovan za prekršek iz 63. člena tega zakona ali zamuja z izpolnitvijo obveznosti do zavoda več kot trideset dni.
- (3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se zakon, ki ureja javno naročanje, ne uporablja za oblikovanje, vzdrževanje in obnavljanje državnih blagovnih rezerv.
- (4) Pri oblikovanju, vzdrževanju in obnavljanju državnih blagovnih rezerv iz prejšnjega odstavka zavod pri izbiri pogodbenega partnerja zagotovi spoštovanje načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti, načela zagotavljanja konkurence, načela transparentnosti, načela enakopravne obravnave ponudnikov in načela sorazmernosti tako, da:
 - pošilja poizvedbe subjektom, ki izvajajo dejavnosti na področju proizvodnje, trgovine ali skladiščenja potrebnih državnih blagovnih rezerv, ali izvede javno odpiranje ponudb;
 - povabi k pogajanjem subjekte, ki ponujajo ugodne pogoje za prodajo in skladiščenje potrebnih državnih blagovnih rezerv, in
 - vodi pogajanja o cenah za nakup določene količine in vrste blaga, pri čemer se kot okvir za pogajanja uporabi borzna cena blaga, če ta ne obstaja pa tržna vrednost blaga.

30. člen

(prodaja in obnavljanje državnih blagovnih rezerv)

- (1) Prodaja državnih blagovnih rezerv se izvede na podlagi javnega zbiranja ponudb ali po metodi neposredne pogodbe. Pri tem se smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti.
- (2) Ne glede na določbe zakona, ki ureja javno naročanje, in predpisov, ki urejajo stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti, lahko zavod s pravnimi osebami javnega prava za blago iste vrste, enake količine, enake trgovske kakovosti in tehničnih karakteristik, ki je pred iztekom roka uporabnosti, sklene neposredno pogodbo za prodajo ali obnavljanje.
- (3) Za zagotavljanje obrambne sposobnosti Republike Slovenije se lahko za blago, ki se hrani v državnih blagovnih rezervah, z ministrstvom, pristojnim za obrambne zadeve, sklene neposredna pogodba za prodajo ali obnavljanje.

VI. poglavje: BLAGOVNE REZERVE

1. OBLIKOVANJE, SKLADIŠČENJE IN VZDRŽEVANJE BLAGOVNIH REZERV

31. člen (skladiščenje)

- (1) Blagovne rezerve se primarno skladiščijo kot povečana komercialna zaloga pri proizvajalcih blaga v Republiki Sloveniji ali pri drugih subjektih, ki lahko skladiščijo blago določene vrste na območju Republike Slovenije, ali zavod sam skladišči blagovne rezerve v lastnih oziroma najetih skladiščih.
- (2) Subjekt, ki so mu blagovne rezerve zaupane po pogodbi o skladiščenju, brez dovoljenja zavoda teh blagovnih rezerv ne sme odtujiti ali uporabljati, spremeniti njihovega namena ali pogodbeno določenega skladišča, jih nadomestiti z blagom druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo in s tem zakonom kako drugače z njimi razpolagati.

32. člen (izjeme od rednega obnavljanja blaga)

- (1) Zavod blagovne rezerve, za katere ni mogoče zagotoviti obnavljanja, pred iztekom roka uporabnosti proda najboljšemu ponudniku. Pridobljena finančna sredstva zavod uporabi za nadomestitev prodanih blagovnih rezerv.
- (2) V kolikor je zavod pri prodaji iz prejšnjega odstavka neuspešen, lahko vlada na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, določi organe, zavode in druge organizacije, ki se financirajo iz javnih sredstev, ki so dolžni prednostno kupovati blago iz blagovnih rezerv.
- (3) Če prodaja iz prvega odstavka tega člena ni uspešna, lahko vlada na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, odloči, da se blago iz blagovnih rezerv pred iztekom roka

uporabnosti neodplačno izroči v uporabo pravnim osebam javnega prava. Vlada pri tem odloči tudi o nadomestitvi blagovnih rezerv in zagotovi potrebna finančna sredstva.

2. UPORABA IN NADOMESTITEV BLAGOVNIH REZERV

33. člen

(pobuda za uporabo in nadomestitev)

(1) Pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv lahko ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, podajo naslednji organi iz razlogov, ki izhajajo iz njihovega področja dela:

- ministrstvo, pristojno za obrambo,
- ministrstvo, pristojno za notranje zadeve,
- ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve,
- ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in prehrano,
- ministrstvo, pristojno za energetiko,
- ministrstvo, pristojno za zdravje,
- druge organizacije, ki opravljajo naloge na področju državne varnosti in obrambe, kriznega upravljanja in varovanja kritične infrastrukture, javnega zdravja, javnega reda ter varnosti in zaščite prebivalstva.

(2) Pobuda iz prejšnjega odstavka mora vsebovati:

- opis okoliščin iz 4. člena tega zakona, iz katerih izhaja upravičenost uporabe blagovnih rezerv;
- opredelitev nabora blagovnih rezerv in zahtevano količino blagovnih rezerv;
- navedbo subjekta, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, in navedbo končnega uporabnika ter
- informacijo o potrebi po nadomestitvi blaga in navedbo vira financiranja morebitne nadomestitve.

34. člen

(strokovni pregled pobude za uporabo)

Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, opravi strokovni pregled pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv. Pobuda se lahko zavrne, če iz opisa okoliščin iz prve alineje drugega odstavka prejšnjega člena ne izhaja upravičenost uporabe blagovnih rezerv.

35. člen

(odločanje o uporabi in nadomestitvi)

(1) O uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv odloča vlada s sklepom na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo. Vlada lahko za odločanje o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv za posamezne primere pooblasti ministra, pristojnega za gospodarstvo.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko v izrednih okoliščinah, ko so ogrožena življenja ali premoženje ali kadar iz okoliščin izhaja, da bi lahko nastala večja premoženjska, okoljska ali

gospodarska škoda, o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv brez pooblastila vlade s sklepom odloči minister, pristojen za gospodarstvo.

(3) V primeru odločitve iz prejšnjega odstavka minister, pristojen za gospodarstvo, o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv seznani vlado.

(4) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena o uporabi blagovnih rezerv za nujno pomoč drugim državam v primerih iz drugega odstavka 4. člena tega zakona vedno odloča vlada.

36. člen

(sklep o uporabi in nadomestitvi)

Sklep o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv vsebuje:

- namen in način uporabe blagovnih rezerv;
- vrsto in količino blagovnih rezerv;
- navedbo subjekta, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, in navedbo končnega uporabnika;
- rok in način nadomestitve uporabljenih blagovnih rezerv, če jih je treba nadomestiti, ter vir financiranja nadomestitve blagovnih rezerv;
- v primeru odplačne uporabe blagovnih rezerv cene, po katerih se blagovne rezerve proda in delež prejetih sredstev, ki je namenjen za financiranje nadomestitve blagovnih rezerv;
- odločitev o ureditvi pravnega statusa uporabljenih blagovnih rezerv.

37. člen

(postopek uporabe blagovnih rezerv)

(1) Po prejemu sklepa o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv iz prvega ali drugega odstavka 35. člena tega zakona zavod obvesti subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, o kraju in datumu izdaje blagovnih rezerv ter o količini razpoložljivih blagovnih rezerv.

(2) Subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv:

- razdeli blago iz blagovnih rezerv končnim uporabnikom;
- blago iz blagovnih rezerv uporablja le v skladu z namenom, za katerega je bilo izdano;
- vodi evidenco o končnih uporabnikih blaga iz blagovnih rezerv v skladu s podrobnejšim načrtom uporabe blagovnih rezerv iz tretjega odstavka tega člena.

(3) Direktor sprejme podrobnejši načrt uporabe blagovnih rezerv.

VII. poglavje: VARNOSTNE IN POSEBNE ZALOGE

1. OBLIKOVANJE, SKLADIŠČENJE IN VZDRŽEVANJE VARNOSTNIH TER POSEBNIH ZALOG

38. člen

(vzdrževanje varnostnih zalog)

Republika Slovenija zagotavlja minimalne količine varnostnih zalog, ki ustrezajo dnevni povprečni neto uvozu za 90 dni ali dnevni povprečni neto domači porabi za 61 dni, glede na to, katera količina je večja.

39. člen
(posebne zaloge)

- (1) Kot del varnostnih zalog se lahko oblikujejo posebne zaloge, ki so last zavoda in se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije ali na ozemlju Evropske unije. Njihovo oblikovanje ni obvezno.
- (2) Količina posebnih zalog, določena na podlagi 40. člena tega zakona, se lahko v primeru posameznih obnavljanj nafte in naftnih derivatov, vključno z obnavljanjem zaradi izboljšanja ali ohranitve kakovosti ali s prilagoditvijo strukturi porabe, zniža za čas dokončanja postopkov obnavljanja zahtevane količine nafte in naftnih derivatov.
- (3) Posebnih zalog, ki so last zavoda ali države članice Evropske unije oziroma njenega osrednjega organa za vzdrževanje varnostnih zalog ter se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije in ki so pomešane z drugimi zalogami nafte in naftnih derivatov, se ne sme premestiti brez predhodnega pisnega soglasja lastnika posebnih zalog in ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.
- (4) Ne glede na določbe zakona, ki ureja izvršbo in zavarovanje, posebne zaloge, ki se vzdržujejo ali prevažajo na ozemlju Republike Slovenije, ne morejo biti predmet izvršbe.

40. člen
(podzakonski predpis)

Minister, pristojen za gospodarstvo, predpiše metode in postopke za izračun količin varnostnih ter posebnih zalog, ki jih je treba vzdrževati, izračun dnevnega povprečnega neto uvoza ter izračun dnevne povprečne neto domače porabe.

41. člen
(osrednji organ)

Zavod se imenuje za osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog ter za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti o vzdrževanju zalog nafte in naftnih derivatov.

42. člen
(uporabniki varnostnih zalog)

- (1) Uporabniki varnostnih zalog so fizične in pravne osebe, ki so v posameznem koledarskem letu vnesle na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov.
- (2) Uporabniki varnostnih zalog so upravičeni, da se v primeru izdaje sklepa iz 49. člena tega zakona oskrbujejo iz varnostnih zalog za namene nadaljnje prodaje oziroma za lastno oskrbo.

43. člen
(nadomestilo)

- (1) Uporabniki varnostnih zalog morajo zavodu plačevati nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog.
- (2) Višino nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, način njegovega obračunavanja in plačevanja določi vlada z uredbo.
- (3) Uporabniki varnostnih zalog morajo na obrazcu, ki ga predpiše minister, pristojen za gospodarstvo, ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, in zavodu do petnajstega v mesecu za pretekli mesec posredovati podatke, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog.
- (4) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, in zavod lahko z namenom kontrole podatkov iz prejšnjega odstavka od organa, pristojnega za trošarinski in carinski nadzor, pridobita trošarinske in carinske podatke o nafti in naftnih derivatih.

44. člen
(prednostni uporabniki)

Prednostni uporabniki so sile za zaščito, reševanje in pomoč, policija, Slovenska vojska, intervencijska in servisna vozila ter elektrarne, ki potrebujejo gorivo za delovanje naprav, in drugi uporabniki, ki jih s sklepom določi vlada.

45. člen
(skladiščenje)

Gospodarski subjekt, ki so mu varnostne zaloge zaupane po pogodbi o skladiščenju, ne sme brez dovoljenja zavoda varnostnih zalog odtujiti ali uporabljati, ne sme spremeniti njihovega namena ali pogodbeno določenega skladišča, jih nadomestiti z varnostnimi zalogami druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo in s tem zakonom kako drugače z njimi razpolagati.

2. POSTOPKI RAVNANJA V PRIMERU MANJŠIH ALI VEČJIH MOTENJ PRI PRESKRBI

46. člen
(ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati)

- (1) Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših motenj pri preskrbi so ukrepi za uvedbo omejitev porabe nafte in naftnih derivatov.
- (2) Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije poleg ukrepov iz prejšnjega odstavka vključujejo tudi uporabo varnostnih zalog.

- (3) Ne glede na prvi odstavek tega člena in prejšnji odstavek da lahko vlada v primeru manjših motenj pri preskrbi v uporabo določene vrste in količine varnostnih zalog tudi prednostnim uporabnikom, pri čemer se višina varnostnih zalog ne sme znižati pod minimalno višino varnostnih zalog, kot je določena z 38. členom tega zakona.
- (4) Vlada lahko določi tudi posebne pogoje glede začasnega nižanja okoljskih standardov ali standardov kakovosti varnostnih zalog, ki se dajejo v uporabo.
- (5) Vlada z uredbo določi ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi.

47. člen

(spremljanje stanja in sprejem ukrepov)

- (1) Ministrstvo, pristojno za energetiko, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, spremlja stanje na trgu nafte in naftnih derivatov.
- (2) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na pobudo ministrstva, pristojnega za energetiko, predlaga vladi ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena, vključno s prednostnim uporabniki, ter skrbi za stalno komunikacijo v zvezi s sprejetimi ukrepi z mednarodnimi ustanovami.
- (3) Pri pripravi predloga ukrepov iz prejšnjega odstavka sodelujejo tudi ministrstva iz prvega odstavka 48. člena tega zakona.

48. člen

(pobuda za uporabo)

- (1) Ne glede na drugi odstavek prejšnjega člena lahko pobuda za uporabo varnostnih zalog ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, podajo tudi naslednji organi iz razlogov, ki izhajajo iz njihovega področja dela:
- ministrstvo, pristojno za energetiko,
 - ministrstvo, pristojno za obrambo,
 - ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, in
 - ministrstvo, pristojno za zdravje.
- (2) Pobuda iz prejšnjega odstavka mora vsebovati:
- opis okoliščin, iz katerih izhajajo manjše ali večje motnje pri preskrbi;
 - opredelitev vrste in količine varnostnih zalog, potrebnih za preprečitev ali omilitev manjše ali večje motnje pri preskrbi;
 - morebitni predlog o dodelitvi varnostnih zalog prednostnim uporabnikom.

49. člen

(odločanje o uporabi)

- (1) O uporabi varnostnih zalog odloča vlada s sklepom, na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo. Vlada lahko za odločanje o uporabi varnostnih zalog za posamezne primere pooblasti ministra, pristojnega za gospodarstvo.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek o uporabi varnostnih zalog vedno odloči vlada, v kolikor gre za izpolnitev mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.

50. člen
(sklep o uporabi)

- (1) Sklep vlade o uporabi varnostnih zalog vsebuje:
 - namen uporabe varnostnih zalog;
 - vrste in količine varnostnih zalog za uporabo;
 - odločitev o tem, ali se varnostne zaloge dajo v uporabo na podlagi prodajne ali posojilne pogodbe;
 - rok plačila oziroma vračila uporabljenih varnostnih zalog ter način zavarovanja plačila oziroma vračila;
 - ceno oziroma model izračuna cene varnostnih zalog, ki se dajejo v uporabo;
 - odločitev o morebitnih prednostnih uporabnikih.
- (2) V primeru sprejete odločitve vlade iz šeste alineje prejšnjega odstavka o prednostnih uporabnikih, so uporabniki varnostnih zalog zavezani ravnati v skladu s sprejetim sklepom vlade glede prednostne oskrbe prednostnih uporabnikov.
- (3) Zavod količine in vrste varnostnih zalog, ki se bodo uporabile, določi in ponudi uporabnikom varnostnih zalog sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog.
- (4) Če uporabniki varnostnih zalog dodeljenih količin varnostnih zalog ne morejo ali ne želijo sprejeti, zavod za nesprejete količine varnostnih zalog izvede količinsko povpraševanje med ostalimi uporabniki varnostnih zalog, ki jim varnostne zaloge ponudi na podlagi prejetega interesa in sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog. Za preostale količine lahko zavod izvede javno zbiranje ponudb za prodajo.

51. člen
(sodelovanje z Evropsko komisijo)

Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, o sprejetih ukrepih iz drugega odstavka 46. člena tega zakona obvesti Evropsko komisijo. V obvestilu opredeli količine varnostnih zalog, ki jih bo Republika Slovenija dala v uporabo.

52. člen
(intervencijski načrt)

Ministrstvo, pristojno za energetiko, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, ministrstvu iz prvega odstavka 48. člena tega zakona in zavodom izdela in redno posodablja intervencijski načrt, ki se uporablja v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.

53. člen

(koordinacijska in posvetovalna skupina)

- (1) Z intervencijskim načrtom iz prejšnjega člena se določi tudi koordinacijska in posvetovalna skupina za načrtovanje in delovanje v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi.
- (2) Koordinacijsko in posvetovalno skupino iz prejšnjega odstavka sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predstavniki ministerstev iz prvega odstavka 48. člena tega zakona, predstavniki Statističnega urada Republike Slovenije in predstavniki zavoda. K sodelovanju se lahko povabi tudi predstavnike gospodarskih subjektov, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji.

3. PRENESENE NALOGE

54. člen

(prenesene naloge v zvezi z upravljanjem varnostnih zalog)

- (1) Zavod lahko s soglasjem ministra, pristojnega za gospodarstvo, prenese naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem lastnih in delegiranih varnostnih zalog na državo članico Evropske unije, na ozemlju katere se varnostne zaloge nahajajo, na osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila, ali na gospodarske subjekte, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek prenos nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog ni mogoč za prodajo in pridobivanje posebnih zalog.
- (3) Zavod lahko na ozemlju Republike Slovenije s soglasjem ministra, pristojnega za gospodarstvo, opravlja naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog za drugo državo članico Evropske unije.
- (4) Druga država članica Evropske unije, osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila, ali gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije lahko prenese naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog na gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji. Pred prenosom nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog na območju Republike Slovenije mora pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

- (5) Minister, pristojen za gospodarstvo, lahko zavrne izdajo soglasja iz prejšnjega odstavka, če oceni, da bi skladiščenje ali vzdrževanje varnostnih zalog za drugo državo članico Evropske unije oslabilo zanesljivost preskrbe z nafto in naftnimi derivati na trgu Republike Slovenije.
- (6) Zavod mora pridobiti soglasje države članice Evropske unije, na ozemlju katere se nahajajo varnostne zaloge oziroma za katero opravlja naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog, preden ministru, pristojnemu za gospodarstvo, v soglasje posreduje predlog za prenos, spremembo ali podaljšanje izvajanja nalog iz prvega in tretjega odstavka tega člena.
- (7) Prenesenih nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog se ne sme prenesti naprej na drugo državo članico Evropske unije, osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila, ali na drug gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov.

4. SEZNAM VARNOSTNIH IN POSEBNIH ZALOG, STATISTIČNA POROČILA, VZPOSTAVITEV SISTEMA IN POROČANJE EVROPSKI KOMISIJI

55. člen

(vodenje seznamov in poročanje zavoda)

- (1) Zavod vodi seznam vseh svojih varnostnih zalog, ki se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije ali na ozemlju drugih držav članic Evropske unije in ki ne predstavljajo posebnih zalog, pri čemer seznam vsebuje podatke iz drugega odstavka 56. člena tega zakona.
- (2) Zavod vodi tudi seznam vseh posebnih zalog, ki se nahajajo na ozemlju Republike Slovenije, v kolikor le-te ima, pri čemer so na seznamu zabeležene vse posebne zaloge, ki se nahajajo na območju Republike Slovenije in podatki, ki so potrebni za določitev natančne lokacije posebnih zalog.
- (3) Zavod vodi tudi mesečna statistična poročila o dejanski ravni varnostnih zalog na zadnji dan koledarskega meseca in mesečna statistična poročila o posebnih zalogah na zadnji dan vsakega koledarskega meseca za vsako kategorijo derivatov.
- (4) Zavod vodi ločena seznama iz prvega in drugega odstavka tega člena ter statistična poročila iz prejšnjega odstavka tako, da je mogoče stalno preverjanje njihovega stanja.
- (5) Sezname in statistična poročila iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ne vključujejo količin nafte in naftnih derivatov, ki so predmet zasega, izvršbe ali so v posesti, hrambi ali uporabi podjetij v stečaju ali prisilni poravnavi.
- (6) Sezname in statistična poročila iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zavod posreduje ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, najkasneje v osmih dneh po prejemu zahteve za posredovanje seznamov in statističnih poročil.

56. člen
(seznam varnostnih zalog)

- (1) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sestavi in redno posodablja seznam varnostnih zalog, ki se vzdržujejo za Republiko Slovenijo in ki ne predstavljajo posebnih zalog.
- (2) Seznam iz prejšnjega odstavka vsebuje podatke o natančni lokaciji vseh vrst skladišč, rafinerij ali objektov za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, podatke o količini, lastništvu in značilnostih glede na kategorije zalog, kot so opredeljene v poglavju 3.1 Priloge C k Uredbi 1099/2008/ES.
- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, do 25. februarja vsako leto poroča Evropski komisiji o varnostnih zalogah, ki ne predstavljajo posebnih zalog, in sicer posreduje povzetek seznama iz prvega odstavka tega člena, ki vsebuje vsaj podatke o količini in značilnostih varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, glede na stanje na zadnji dan predhodnega koledarskega leta.
- (4) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na zahtevo Evropske komisije v 15 dneh posreduje celoten seznam iz prvega odstavka tega člena, pri čemer občutljivih podatkov glede lokacije varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, ne posreduje.

57. člen
(seznam posebnih zalog)

- (1) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sestavi in redno posodablja seznam posebnih zalog, ki se nahajajo na območju Republike Slovenije.
- (2) V seznamu iz prejšnjega odstavka so zabeležene vse posebne zaloge, ki se nahajajo na območju Republike Slovenije in podatki, ki so potrebni za določitev natančne lokacije posebnih zalog.
- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na zahtevo Evropske komisije v 15 dneh posreduje celoten seznam iz prvega odstavka tega člena, pri čemer občutljivih podatkov glede lokacije posebnih zalog ne posreduje.

58. člen
(statistična poročila o varnostnih in posebnih zalogah)

- (1) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v zvezi z zalogami nafte in naftnih derivatov, ki se vzdržujejo v skladu z 38. in 39. členom tega zakona, pripravi dokončna statistična poročila in jih posreduje Evropski komisiji.
- (2) Minister, pristojen za gospodarstvo, predpiše način vodenja statističnih poročil iz prejšnjega odstavka ter roke in način poročanja podatkov Evropski komisiji.

59. člen
(dostopnost in vzpostavitev sistema)

- (1) Zavod zagotovi fizično dostopnost in razpoložljivost varnostnih zalog ter vzpostavi sistem za identifikacijo, evidentiranje ter nadzor nad varnostnimi zalogami.
- (2) Zavod pooblaščenim predstavnikom Evropske komisije omogoči pregled pripravljenosti države na izredne razmere in količin varnostnih zalog, vpogled v dokumentacijo v zvezi z varnostnimi zalogami ter dostop do skladišč varnostnih zalog.
- (3) Zavod najmanj pet let hrani dokumente in statistične podatke, ki se nanašajo na vrsto, količino in kakovost varnostnih zalog ter dogovore v zvezi z varnostnimi zalogami.

60. člen
(varstvo podatkov)

Pri obdelavi podatkov je treba zagotoviti varstvo podatkov, poročil in dokumentov.

VIII. poglavje: NADZOR

61. člen
(nadzor izvajanja gospodarske javne službe)

- (1) Nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv izvaja ministrstvo, pristojno za gospodarstvo.
- (2) Za opravljanje revizij pravilnosti in smotrnosti poslovanja zavoda je v skladu s pristojnostmi, kot jih določa zakon, ki ureja računsko sodišče, pristojno Računsko sodišče Republike Slovenije.

62. člen
(pristojni organ za opravljanje inšpekcijskega nadzora)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona opravlja inšpektorat, pristojen za nadzor trga.

IX. poglavje: KAZENSKÉ DOLOČBE

63. člen
(prekrški)

- (1) Z globo od 5.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če
 - nima vzpostavljenih komercialnih zalog naftnih derivatov, kot je to določeno v prvem odstavku 6. člena tega zakona;
 - brez dovoljenja zavoda odtuji državne blagovne rezerve, jih uporablja, spremeni njihov namen, jih nadomesti z blagom druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo

in s tem zakonom kako drugače z njimi razpolaga ali spremeni pogodbeno določeno skladišče (drugi odstavek 31. člena in 45. člen tega zakona).

- (2) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.
- (3) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:
- v roku in na predpisanem obrazcu ne posreduje podatkov, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog (tretji odstavek 43. člena tega zakona);
 - zavodu ne plačajo nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog (prvi odstavek 43. člena tega zakona).
- (4) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.
- (5) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba zavoda, če zavod:
- najame posojilo v nasprotju s 15. členom tega zakona;
 - ne ravna v skladu s sklepom o uporabi in nadomestitvi iz 35. ali sklepom o uporabi iz 49. člena tega zakona.

64. člen

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

X. poglavje: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

65. člen

(podzakonski predpisi)

- (1) Minister, pristojen za gospodarstvo, izda podzakonske predpise iz 40. člena, tretjega odstavka 43. člena in drugega odstavka 58. člena tega zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.
- (2) Vlada Republike Slovenije izda podzakonska predpisa iz drugega odstavka 43. člena in petega odstavka 46. člena tega zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

66. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi, ki se uporabljajo do uveljavitve podzakonskih predpisov iz prejšnjega člena:

- Pravilnik o obrazcu za posredovanje podatkov, ki so potrebni za določanje vrste in količine obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ter za prijavo o članarini (Uradni list RS, št. 59/04 in 57/15);
- Uredba o določitvi in načinu obračunavanja posebnega nadomestila za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 96/99, 29/00, 102/00, 85/01, 39/03, 55/04, 26/06, 41/08, 34/09, 22/10, 39/15, 39/19);
- Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19);
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 53/02);
- Uredba o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15).

67. člen
(prenehanje veljavnosti zakona)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12).

68. člen
(začetek veljavnosti zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Ta člen določa vsebino tega zakona na področju državnih blagovnih rezerv. Z njim se ureja načrtovanje, financiranje, oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo blagovnih rezerv za osnovno preskrbo (v nadaljnjem besedilu: blagovne rezerve) ter varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: varnostne zaloge) ter način izvajanja storitev gospodarske javne službe.

K 2. členu

Ta člen določa prenos predpisov Evropske unije. Prvi odstavek določa direktivi, ki se s tem zakonom prenašata v slovenski pravni red, in sicer Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/119/ES) in Izvedbena direktiva Komisije (EU) 2018/1581 z dne 19. oktobra 2018 o spremembi Direktive Sveta 2009/119/ES v zvezi z metodami izračunavanja obveznosti vzdrževanja zalog.

Drugi odstavek določa, da se s tem zakonom ureja tudi izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.

K 3. členu

Ta člen določa pomen izrazov, ki jih uporablja ta zakon. Pri tem izhaja iz opredelitev izrazov v 2. členu Direktive 2019/119/ES, hkrati pa vsebinsko sledi tudi terminologiji, ki je že uveljavljena v veljavnih predpisih, ki urejajo odziv države v kriznih razmerah, kot sta npr. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22) in Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20). S tem se zagotavlja večja koherentnost pravnega reda in tudi samega sistema odzivanja na krizne razmere. V tem členu je določeno tudi, da se izrazi, ki niso posebej opredeljeni v tem zakonu, uporabljajo v pomenu, kot ga določajo drugi področni predpisi.

K 4. členu

Državne blagovne rezerve so blagovne rezerve in varnostne zaloge. Ta člen določa namen blagovnih rezerv, ki je v tem, da državi omogoči hiter odziv v navedenih primerih, v katerih ni možno dovolj hitro zagotoviti zadostne količine potrebnega blaga na trgu. Predlagana ureditev v primerjavi z dosedanjimi v prvem odstavku natančneje določa primere, v katerih se lahko uporabijo blagovne rezerve, ki se oblikujejo za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe, ki je preskrba z osnovnimi živili in neživilskimi proizvodi, ki so v navedenih primerih nujno potrebni za preživetje oziroma življenje ljudi in živali, za zagotavljanje javnega zdravja ljudi in zdravja živali, za takojšnjo

preprečitev nastanka neposredno grozeče škode ter za nemoteno delovanje služb za zaščito, reševanje in pomoč. S tem se onemogoča morebitna nenamenska uporaba blagovnih rezerv. Ti primeri so naravne, ekološke, industrijske ali druge nesreče, krizne razmere, vojno ali izredno stanje, druge izredne razmere, ko je ogrožen javni red Republike Slovenije (npr. delovanje ekstremističnih organizacij na območju Republike Slovenije), ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja, ter primer pomanjkanja blaga na trgu. Pri pomanjkanju blaga na trgu gre za veliko in nenadno zmanjšanje preskrbe z blagom, ki privede do nerazpoložljivosti blaga za končne uporabnike. Gre predvsem za pomanjkanje določenega blaga, ki je lahko posledica motenj v globalnih dobavnih verigah, prepovedi izvoza s strani držav proizvajalk ipd. Takšen primer je bilo pomanjkanje zaščitne opreme ob začetku epidemije nalezljive bolezni COVID-19.

Jasno se določa, da blagovne rezerve niso namenjene poseganju v prosti trg in urejanju razmer na trgu. Tako na primer z uporabo blagovnih rezerv ni možno nižati visokih cen posameznih surovin ali proizvodov na trgu in obratno. Blagovne rezerve se lahko uporabi le v primerih, ki so določeni v prvem odstavku. Gre za primere, pri katerih je mogoče utemeljeno pričakovati, da trg ne bo deloval, oziroma je za zagotavljanje varnosti prebivalstva ali preprečevanje hujše škode potrebno hitro zagotoviti določeno blago.

Drugi odstavek daje izrecno podlago za pomoč Republike Slovenije drugim državam v primeru hujših nesreč (humanitarna pomoč) ali v primeru, ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja. V času vse večje medsebojne povezanosti držav je v primeru prošnje za pomoč s strani druge države nujno potrebno omogočiti Republiki Sloveniji, da se lahko blago iz blagovnih rezerv kot humanitarno pomoč ponudi tudi drugim državam. Je pa ta pomoč iz blagovnih rezerv omejena na nesreče (naravne, ekološke, industrijske ali druge) ter na ogrožanje javnega zdravja ljudi in živali, kar pomeni, da se iz sredstev blagovnih rezerv ne more nameniti pomoči na primer zaradi vojnih razmer in v drugih primerih, ki so naštet v drugi, tretji, četrti in šesti alineji prvega odstavka. Prav tako je določeno, da se blagovne rezerve lahko uporabijo, kadar gre za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije. Gre za obveznosti, ki jih ima RS kot članica EU ali obveznosti, ki izhajajo iz odločitev Mednarodne agencije za energijo, katere RS sicer (še) ni članica, vendar pa Evropska komisija dopušča in vzpodbuja sodelovanje v skupnih akcijah Mednarodne agencije za energijo tudi tistih držav članic EU, ki niso hkrati članice Mednarodne agencije za energijo.

K 5. členu

Državne blagovne rezerve so blagovne rezerve in varnostne zaloge. Naraščajoča koncentracija proizvodnje, zmanjšanje zalog nafte in povečana svetovna poraba naftnih derivatov povečujejo nevarnost težav s preskrbo, zato je treba vzpostaviti mehanizme za vzdrževanje varnostnih zalog, predvsem glede njihove razpoložljivosti v primeru krize, kar predstavlja bistveni dejavnik javne varnosti države. Ta člen določa namen varnostnih zalog, ki se oblikujejo za zagotavljanje visoke stopnje varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj na trgu Republike Slovenije ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o uporabi varnostnih zalog.

K 6. členu

Direktiva 2019/119/ES opredeljuje tudi komercialne zaloge nafte in naftnih derivatov, ki so namenjene nemoteni preskrbi trga v običajnih razmerah, ko na trgu ni večjih motenj, ki so razlog za uporabo varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov. Naftni derivati predstavljajo pomembno osnovo za nemoteno delovanje družbe, zaradi česar je še toliko bolj pomembno, da je zagotovljena preskrbljenost trga v vseh razmerah.

S predlaganim členom se gospodarskim subjektom, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, nalaga, da oblikujejo minimalno raven komercialnih zalog in s tem samostojno zagotavljajo oskrbo trga, ko na trgu ni večjih motenj. Te komercialne zaloge so namenjene stabilni preskrbi trga v primeru manjših motenj pri preskrbi, kot so npr. manjše motnje v dobavah, ki nastanejo zaradi težav v logistiki ali manjših zamud v dobavah.

S tretjim odstavkom se zavezancem za vzpostavitev komercialnih zalog nalaga dolžnost, da podatke o zalogah posredujejo ministrstvu, pristojnemu za energetiko.

Ker je za delovanje trga bistveno, da imajo te zaloge vzpostavljene predvsem trgovci s pomembnejšim tržnim deležem, se določa, da morajo te zaloge vzpostaviti gospodarski subjekti, ki dnevno prodajo več kot 300 ton naftnih derivatov, kar predstavlja približno pet odstotkov celotne dnevne prodaje v Republiki Sloveniji.

K 7. členu

Prvi odstavek opredeljuje način oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe državnih blagovnih rezerv. Kot je bilo določeno tudi do sedaj, se predlaga, da se storitvi oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe državnih blagovnih rezerv izvajata kot gospodarski javni službi. Namen zagotavljanja državnih blagovnih rezerv je namreč v javnem interesu zaradi zadovoljenja javnih potreb v primeru kriznih razmer, zaradi česar te dejavnosti ni mogoče zagotavljati na trgu. V skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 - ZZLPPO, 127/06 - ZJZP, 38/10 - ZUKN, 57/11 - ORZGJS40) se predlaga, da se izvajata dve gospodarski javni službi, in sicer storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv in storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog.

Navedeni gospodarski javni službi bo izvajal javni gospodarski zavod. Drugi odstavek tako določa, da zavod, pristojen za državne blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod), izvaja obe gospodarski javni službi (storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv ter storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog), kot to tudi sedaj izvaja Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve.

K 8. členu

Zaradi dejavnosti, ki jo zavod po tem zakonu opravlja v javnem interesu, to je upravljanje z državnimi blagovnimi rezervami, se določena vprašanja, ki jih ta zakon ne ureja oziroma jih ne ureja drugače, uporablja zakon, ki ureja gospodarske javne službe.

Drugi odstavek se veže na vprašanja, ki se nanašajo na obremenitev in odtujitev nepremičnega premoženja. Določbe predpisov, ki urejajo ravnanje s stvarnim premoženjem Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti, se pri teh vprašanjih uporabljajo smiselno. S tem se zagotavlja transparentnost in učinkovitost ravnanja z nepremičnim premoženjem.

Tretji odstavek pa ureja izjeme od uporabe zakona, ki ureja davek na dodano vrednost, in sicer določba navaja tri primere, ko se od državnih blagovnih rezerv ne plača davka na dodano vrednost. Davka na dodano vrednost se ne plača, v kolikor se dajo državne blagovne rezerve v neodplačno uporabo v skladu s 35. členom tega zakona, v kolikor se državne blagovne rezerve, ki so pred iztekom roka uporabnosti, dajo neodplačno v uporabo pravnim osebam javnega prava, kot to določa tretji odstavek 32. člena tega zakona, ali v kolikor se državne blagovne rezerve uniči, ker jim je potekel rok uporabnosti. Zavod RS za blagovne rezerve blago kupuje po neto vrednosti, brez DDV. V primeru neodplačnega prenosa blaga ali uničenja blaga nastane obveznost plačila DDV. Ker Zavod s strani MGRT za oblikovanje zalog prejme izplačilo brez DDV, je potrebno v vseh navedenih primerih iz proračuna Zavodu potrebno zagotoviti dodatna sredstva za plačilo DDV, ki se nato vrnejo v proračun. Navedeno predstavlja nepotrebne administrativne obremenitve vpletenih organov, zaradi česar se predlaga, da Zavod v teh primerih ni zavezanec za plačilo DDV.

Zaloge državnih blagovnih rezerv je treba obnavljati predvsem zaradi ohranjanja kvalitete blaga. V ta namen se opravi zamenjava blaga starejšega datuma z novjšim blagom iste vrste, enake količine, enake trgovske kakovosti in tehničnih karakteristik. Pogostost obnavljanja blaga je odvisna od roka uporabnosti blaga. V določenih primerih je treba obnavljanje blaga izvajati zelo pogosto (npr. pri svežem mleku - dnevno).

81. člen Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. [13/11](#) – uradno prečiščeno besedilo, [18/11](#), [78/11](#), [38/12](#), [83/12](#), [86/14](#), [90/15](#), [77/18](#), [59/19](#), [72/19](#), 196/21 – ZDOsk, 3/22 in 29/22 – ZUOPDCE)) med drugim določa, da mora davčni zavezanec izdati račun za dobave blaga, ki jih je opravil drugemu davčnemu zavezancu. Obravnava obnavljanja blaga iz državnih blagovnih rezerv kot prodajo in nakup blaga zahteva izdajo računov s strani zavoda in s strani dobavitelja blaga. Tako zavod kot tudi dobavitelj blaga sta identificirana za namene DDV in imata pravico do odbitka DDV v celoti, kar ima za posledico, da je obnavljanje blaga z zornega kota DDV za oba udeleženca obnavljanja nevtravno (obračunani DDV je enak odbitku DDV). Posledično iz naslova take transakcije ni obveznosti plačila DDV v državni proračun.

Glede na to da obravnava obnavljanja blaga iz državnih blagovnih rezerv kot prodajo in nakup blaga zahteva veliko administrativnega dela (izdajanje računov) brez učinka na državni proračun, se s četrtem odstavkom predlaga, da v primeru sklenjene pogodbe o obnavljanju blaga, pri čemer se blago iz državnih blagovnih rezerv zamenja z drugim blagom iste vrste, enake količine, enake trgovske kakovosti in tehničnih karakteristik, takšna menjava ni predmet obdavčitve po predpisih, ki urejajo davke.

Ta določba nima vpliva na državni proračun, zavodu in njegovim dobaviteljem, ki obnavljajo blago, pa omogoča zmanjšanje administrativnega bremena.

K 9. členu

Ta člen določa, da je zavod v 100 % lasti Republike Slovenije.

K 10. členu

Zavod ima od organov poslovodstvo - direktorja ter upravni odbor. Upravni odbor sestavlja šest predstavnikov ustanoviteljice s področij ministrstev, ki so ključna na področju državnih blagovnih rezerv, ter en predstavnik delavcev zavoda. Podrobnosti glede pristojnosti, nalog organov zavoda, postopka in pogojev za imenovanje članov v organe zavoda in drugih vprašanj, ki jih ne ureja ta zakon, se uredijo v ustanovitvenem aktu zavoda.

K 11. členu

S tem členom se podrobneje ureja postopek imenovanja direktorja, ki ga izvede upravni odbor na podlagi javnega natečaja. Upravni odbor bo po obravnavanju vseh kandidatur s kandidati, ki izpolnjujejo predpisane pogoje (le-ti bodo urejeni v ustanovitvenem aktu zavoda) za direktorja, opravil ustni razgovor. Nato bo izbral kandidata, ki je po njegovi presoji najprimernejši, in njegovo izbiro predložil ministru, pristojnemu za gospodarstvo, ki bo kandidata predlagal v imenovanje Vladi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada). V kolikor vlada ne imenuje predlaganega kandidata ima minister, pristojen za gospodarstvo, dve možnosti: odloči, da upravni odbor ponovno opravi izbiro med prijavljenimi kandidati, ali pa odloči ponovitev javnega natečaja. V drugem odstavku je določeno tudi, kdaj se javni natečaj šteje za neuspešnega, in sicer, če upravni odbor ugotovi, da nobeden od kandidatov ni primeren za imenovanje. V tem primeru oziroma v kolikor nihče od kandidatov ni imenovan, vlada imenuje vršilca dolžnosti direktorja za obdobje največ dvanajst mesecev, z možnostjo podaljšanja še za šest mesecev. V tem času je potrebno izvesti nov postopek za imenovanje novega direktorja.

K 12. členu

Ta člen ureja financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv. Prvi odstavek določa vire financiranja te gospodarske javne službe. Najpomembnejši vir financiranja predstavlja državni proračun Republike Slovenije. Republika Slovenija na ta način zagotovi večino sredstev za izvajanje navedene gospodarske javne službe. Vir financiranja predstavljajo še sredstva, pridobljena z upravljanjem premoženja zavoda (npr. najemnine) in drugi viri v skladu z veljavnimi predpisi.

Drugi odstavek določa, da ustanoviteljica zavoda, ker se bo izvajanje navedene gospodarske javne službe financiralo iz proračuna, z zavodom sklene pogodbo o financiranju zavoda, ki bo določala višino financiranja v skladu s vsakoletnim sprejetim proračunom Republike Slovenije.

K 13. členu

Ta člen ureja financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog. Prvi odstavek določa vir financiranja, in sicer se bo izvajanje navedene gospodarske javne službe financiralo iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog. Gre za nadomestilo, ki ga plačujejo uporabniki varnostnih zalog, ki so določeni

v prvem odstavku 42. členu tega zakona (fizične in pravne osebe, ki so v posameznem koledarskem letu vnesle na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov). Nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog uporabniki plačujejo izvajalcu gospodarske javne službe - zavodu, višino nadomestila, način njegovega obračunavanja in plačevanja pa določi vlada z uredbo.

Drugi odstavek določa upravičene stroške, ki se bodo financirali iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, kot na primer oblikovanje varnostnih zalog, skladiščenje varnostnih zalog, vzdrževanje varnostnih zalog, delegiranje varnostnih zalog, zavarovanje, materialni stroški, stroški dela (plače) in ostali stroški, ki bodo neposredno povezani z izvajanjem navedene gospodarske javne službe.

K 14. členu

Ta člen določa pripravo internega akta glede načina razdelitve skupnih stroškov zavoda, ki so povezani z izvajanjem obeh gospodarskih javnih služb (npr. plače, materialni stroški, obratovalni stroški itd.). To pomeni, da se skupni stroški financirajo tako iz državnega proračuna kot tudi iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog. Interni akt pripravi direktor, sprejme pa ga upravni odbor.

K 15. členu

Ta člen omejuje sklepanje posojilnih pogodb. Zaradi strateške pomembnosti blaga v državnih blagovnih rezervah je namreč sklepanje posojilnih pogodb potrebno čim bolj omejiti oziroma jih omejiti le na nujne primere. Izvajalec gospodarske javne službe – zavod sme za financiranje državnih blagovnih rezerv najeti posojilo, vendar je pri tem potrebno upoštevati določbe zakona, ki ureja javne finance.

K 16. členu

Ta člen določa, da zavod ne sme prejemati donacij.

K 17. členu

Ta člen določa sistem ločenega računovodstva, in sicer se s prvim odstavkom z namenom večje transparentnosti poslovanja izvajalca gospodarske javne službe – zavoda določa ločeno računovodstvo in vodenje računovodskih evidenc za poslovanje zavoda ter ločeno za izvajanje posamezne gospodarske javne službe. Zavod bo tako vodil tri ločene računovodske evidence.

Drugi odstavek pa izrecno prepoveduje nenamensko financiranje drugih dejavnosti s sredstvi državnih blagovnih rezerv in medsebojno prenašanje sredstev med gospodarskima javnima službama.

K 18. členu

Gospodarski javni službi se še naprej, kot do sedaj, izvajata v obliki javnega gospodarskega zavoda. Namen izvajanja gospodarskih javnih služb nikakor ni v ustvarjanju dobička, temveč v zagotavljanju potreb osnovne preskrbe v primerih, opredeljenih v tem zakonu, in v zagotavljanju visoke varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati. Ker se želi ohraniti osnovni namen zagotavljanja državnih blagovnih rezerv, se v prvem odstavku določa prepoved delitve morebitnega presežka prihodkov nad odhodki in se točno določa, za katere namene je lahko ta porabljen. Uporabi se lahko za financiranje izvajanja gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv, za financiranje izvajanja gospodarske javne storitev službe oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog ali pa se prenese v prihodnje leto. O uporabi presežka prihodkov nad odhodki odloča vlada, ki izvršuje ustanoviteljske pravice in obveznosti. S tem bodo preprečene morebitne težnje k zmanjšanju nujno potrebnih količin državnih blagovnih rezerv, namenjenih za odziv na krizne razmere, z namenom prodaje in s tem ustvarjanja presežka ter njegovo porabo v druge namene.

K 19. členu

Ta člen ureja lastništvo nad sredstvi zavoda oziroma nad premičnim in nepremičnim premoženjem zavoda (denarna sredstva, vrednostni papirji, državne blagovne rezerve, nepremičnine, oprema in druga sredstva). Vsa navedena sredstva so v lasti izvajalca gospodarske javne službe - zavoda, ustanoviteljica zavoda pa jih izkazuje kot kapitalsko naložbo v osnovni kapital zavoda.

K 20. členu

Ta člen ureja ravnanje z nepremičninami v lasti zavoda. Glede na poseben pomen državnih blagovnih rezerv za odziv na krizne razmere je v tem členu posebej izpostavljena zaščita nepremičnin v lasti zavoda, saj gre večinoma za skladiščne kapacitete, s katerimi se zagotavlja hramba državnih blagovnih rezerv. Nepremičnega premoženja zavoda, ki je namenjeno izvajanju gospodarskih javnih služb, ni možno na noben način odtujiti ali kakorkoli obremeniti, razen če ta ali drug zakon ne določata drugače. Prav tako se na državnih blagovnih rezervah ne sme ustanoviti zastavne pravice.

Ker ne gre za absolutno prepoved, drugi odstavek določa, katero nepremično premoženje zavoda je lahko predmet prodaje, najema ali uporabe za skladiščenje tujega blaga oziroma na kakšen način lahko izvajalec gospodarske javne službe – zavod ravna s poslovno nepotrebnimi nepremičninami.

Zaradi strateške pomembnosti nepremičnin zavoda tretji odstavek določa, da je potrebno, da zavod pred prodajo nepremičnega premoženja pridobi soglasje vlade.

Peti odstavek določa ničnost pogodb, in sicer so pogodbe o odtujitvi in obremenitvi nepremičnega premoženja, ki so sklenjene v nasprotju s tem členom, nične.

K 21. členu

Ta člen določa izjemo glede na Zakon o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US). Glede na poseben pomen državnih blagovnih rezerv za odziv na krizne razmere se s tem členom omejuje izvršba na nepremičnine, potrebne za skladiščenje državnih blagovnih rezerv, v lasti zavoda in tudi na same državne blagovne rezerve.

K 22. členu

Ta člen določa dopustnost omejitve lastninske pravice na nepremičnem premoženju zavoda, in sicer se lahko obremeni s služnostjo in s stavbno pravico, v kolikor takšna obremenitev ne posega v izvajanje obeh gospodarskih javnih služb (npr. skladiščenje, postavitve gospodarske javne infrastrukture, služnost prehoda, služnost vožnje ipd.).

K 23. členu

Ta člen za izvajalca gospodarske javne službe – zavod določa splošno obveznost oblikovanja državnih blagovnih rezerv v skladu s tem zakonom, ki predstavlja pravno podlago za oblikovanje dejanskih zalog državnih blagovnih rezerv.

K 24. členu

Ta člen natančneje opredeljuje vsebino programa državnih blagovnih rezerv. Zaradi narave državnih blagovnih rezerv in nujnosti hitrega prilagajanja vrst in količin blaga ni primerno, da bi ta zakon natančno določal točne vrste in količine državnih blagovnih rezerv. Slednje določi vlada v programu državnih blagovnih rezerv, kar omogoča lažje sprotno prilagajanje aktualnim razmeram oziroma varnostnim tveganjem.

Prvi odstavek določa ključne elemente programa državnih blagovnih rezerv in v svojem bistvu povzema vsebino dosedanje ureditve.

Zaradi precejšnjega premoženja, s katerim upravlja zavod, se v drugem odstavku določa, da mora vsakokratni program državnih blagovnih rezerv vsebovati tudi načrt upravljanja z nepremičninami in opremo zavoda.

Tretji odstavek določa usmeritve, ki morajo biti upoštevane pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv. Ključno je, da se pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv opravi celovita analiza stanja, na podlagi katere so prepoznana realna varnostna tveganja, ki predstavljajo podlago za določitev potrebnih vrst in količin posameznih državnih blagovnih rezerv. Pri tem je pomembna tudi analiza preskrbljenosti trga z blagom in samooskrba, saj je v primeru pomanjkanja blaga na trgu oz. nezmožnosti pridobitve večjih količin blaga na trgu ter nizke stopnje samooskrbe treba zagotoviti večje količine takšnega blaga v državnih blagovnih rezervah. Pričakovati je namreč, da bo v primeru nastanka kriznih razmer hitreje prišlo do pomanjkanja tovrstnega blaga. Pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv se upošteva še gospodarski in socialni položaj Republike Slovenije, širša oz. globalna varnostna tveganja ter možnost skladiščenja in

obnavljanja državnih blagovnih rezerv. Z določitvijo usmeritev bo zagotovljeno, da bo program državnih blagovnih rezerv pripravljen na podlagi analize trenutnega stanja in bodo upoštevana realna tveganja. S tem bo omogočeno racionalno oblikovanje državnih blagovnih rezerv in s tem posledično tudi racionalna poraba javnih sredstev.

S četrtem odstavkom se določa obdobje veljavnosti programa blagovnih rezerv, in sicer se program državnih blagovnih rezerv sprejme za obdobje petih let.

K 25. členu

V prvem odstavku so določeni ključni sektorji, ki sodelujejo pri pripravi predloga programa državnih blagovnih rezerv. Sektorje predstavljajo ministrstva, ki v skladu z Zakonom o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21 in 189/21) pokrivajo posamezno področje. Ker na posameznih področjih delujejo tudi različni organi v sestavi ter javne agencije, ki pogosto razpolagajo s pomembni podatki iz svojega področja, je v drugem odstavku določeno, da lahko pri pripravi predloga programa državnih blagovnih rezerv sodelujejo tudi drugi državni organi, ki opravljajo naloge na področju varnosti in obrambe, kriznega upravljanja, varovanja kritične infrastrukture, javnega reda in zdravja.

Tretji odstavek določa obveznost sodelovanja resornih organov pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv. Področna ministrstva oziroma državni organi namreč razpolagajo z nekaterimi ključnimi podatki na svojem področju in lahko najboljše ocenijo potrebne vrste in količine blaga, za katere ocenjujejo, da bi jih morala Republika Slovenija zagotavljati v državnih blagovnih rezervah. Pri tem morajo tudi sami upoštevati usmeritve, določene v tretjem odstavku 24. člena tega zakona in oblikovati realne potrebe, pri čemer se upošteva tudi usmeritve ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

K 26. členu

S tem členom se določa sprejem letnega poslovnega in finančnega načrta zavoda za prihodnje leto, ki ga pripravi izvajalec javne službe – zavod v skladu s petletnim programom državnih blagovnih rezerv in sprejetim proračunom Republike Slovenije. Poslovni načrt predstavlja operativni plan upravljanja z državnimi blagovnimi rezervami, ki hkrati vsebuje tudi finančni načrt.

Letni poslovni in finančni načrt za prihodnje leto sprejme upravni odbor. Le-ta se najkasneje do 15. novembra tekočega leta posreduje tudi ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo.

K 27. členu

Ta člen določa dolžnost priprave letnega in revizijskega poročila, kot to določajo slovenski računovodski standardi. Poročilo mora pripraviti direktor in ga mora v sprejem predložiti ustanoviteljici zavoda.

K 28. členu

Ta člen določa obveznost poročanja o stanju državnih blagovnih rezerv, torej o stanju blagovnih rezerv in o stanju varnostnih zalog. Zavod mora ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, najpozneje do dvajsetega dne v mesecu poročati o stanju državnih blagovnih rezerv po stanju na zadnji dan preteklega meseca. Pomen poročila z vsemi podatki, ki jih določa drugi odstavek, je v tem, da ima ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v vsakem trenutku točen pregled nad stanjem državnih blagovnih rezerv in da lahko za vlado pripravi letno poročilo o stanju državnih blagovnih rezerv na zadnji dan preteklega leta. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, vladi poroča do konca februarja vsakega tekočega leta.

K 29. členu

Ta člen opredeljuje nekatera posebna pravila za oblikovanje, vzdrževanje in obnavljanje državnih blagovnih rezerv. Ker se zavod smatra za naročnika po Zakonu o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US in 100/22 – ZNUZSZS; v nadaljnjem besedilu: ZJN-3) v kolikor ta zakon ali drug predpis ne določata drugače, bi brez določb tega člena zavod moral v vseh svoji pravnih poslih upoštevati vse določbe ZJN-3.

Poleg pogojev, ki jih morajo ponudniki izpolnjevati na podlagi ZJN-3, se v drugem odstavku določajo še dodatni pogoji za ponudnika za zagotavljanje blaga v državnih blagovnih rezervah, in sicer ta ne sme imeti neporavnanih finančnih obveznosti do zavoda, ne sme biti pravnomočno kaznovan za prekršek iz 63. člena tega zakona in ne sme zamujati z izpolnitvijo obveznosti do zavoda več kot trideset dni. Te pogoje je potrebno navesti tudi v razpisu.

S tretjim odstavkom se predlaga izjema od postopkov javnega naročanja, in sicer za oblikovanje, vzdrževanje in obnavljanje blagovnih rezerv. Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve oblikuje blagovne rezerve za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe, pri večjih motnjah in nestabilnostih na trgih, ob naravnih in drugih nesrečah večjega obsega in v vojni. Gre torej za izvajanje storitev, ki so posebnega družbenega pomena in omogočajo civilno odpornost države in družbe na krize, ki so čedalje pogostejše in kompleksnejše.

V skladu s petletnim in letnim programom dela Zavoda, je blago praviloma skladiščeno pri pogodbenih partnerjih, ki so usposobljeni za strokovno skladiščenje in obnavljanje. V skladu z programom dela Zavoda, so blagovne rezerve zdravil teritorialno razmeščene po širšem ozemlju države pri različnih pogodbenih partnerjih, da so lahko na razpolago v primeru sproščanja blagovnih rezerv čim širšemu delu prebivalstva. Zavod ima v ta namen sklenjene dolgoročne pogodbe o skladiščenju in obnavljanju, ki so po Obligacijskem zakoniku veljavne in jih Zavod kot pogodbeni partner v skladu s tem zakonom mora izpolnjevati. Skozi leta in s spremembami zakonodaje na področju javnega naročanja pa so pogodbe postale sporne na področju Zakona o javnem naročanju (v prejšnjem zakonu o javnem naročanju; ZJN-2 so na primer obstajale t. i. storitve B, v katere je bilo vključeno skladiščenje in obnavljanje blaga blagovnih rezerv kot izjema po javnem naročanju). Sklenjene dolgoročne pogodbe o skladiščenju in obnavljanju blaga se letno dopolnjujejo s Prilogo, ki se uskladi 1x letno in je sestavni del teh dolgoročnih pogodb. V Prilogah se leto določi cena, količina, pomembni parametri za izvajanje in planiranje tekočega državnega proračuna (v obsegu namenjenem za to področje). Te vsakoletne Priloge h pogodbam pa se lahko v skladu z zadnjimi stališči Državne revizijske komisije (DKOM), obravnavajo kot vsakokrat samostojno oddano javno naročilo, za katerega bi bil potreben javni razpis. Za odpravo

spornosti vsakoletnih Prilog, bi moral Zavod z vsemi pogodbenimi partnerji prekiniti dolgoročne pogodbe in opraviti nove javne razpise. S prekinitvijo pogodb bi lahko ogrozili državne blagovne rezerve določenih vrst blaga (npr. zdravila, hrana...). Skozi razpis bi se prav tako lahko zgodilo, da bi se porušila teritorialna razmejitev državnih blagovnih rezerv, saj bi se lahko posamezno blago zaradi javnega razpisa skladiščilo tudi na lokaciji samo enega ponudnika storitev. V primeru prekinitve obstoječih pogodb in neuspešnega javnega razpisa za skladiščenje in obnavljanje blaga, pa bi lahko prišlo do velike problematike na področju skladiščenja in obnavljanja, saj Zavod sam nima zmožnosti strokovno skladiščenje določenih vrst blaga, prav tako jih ne more sam obnavljati skozi poslovno dejavnost ali morebitno tržno dejavnost. V tem primeru bi lahko nastala tudi večja gospodarska škoda.

Zaradi zahtev ZJN-3 se je v zadnjem obdobju izkazalo, da je tudi oblikovanje novih zalog pogosto neuspešno. Ker je Republika Slovenija majhen trg in so razpisane količine temu primerne, se tuja podjetja niti ne prijavljajo na razpise, saj so administrativne ovire za njih prevelike glede na pričakovan donos, s čimer se znižuje konkurenca in višajo stroški poslovanja blagovnih rezerv. Navedeno je še posebej izrazito na področju oblikovanja in skladiščenja varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov. Po drugi strani pa so npr. na področju vzdrževanja zalog mesa v živem pogodbeni partnerji predvsem mali rejci živali, za katere ZJN-3 prav tako predstavlja preveliko administrativno breme in se na razpise ne prijavljajo.

S predlagano izjemo od javnega naročanja se varuje interes varnosti preskrbe prebivalstva z blagom za osnovno preskrbo v primeru nastanka izrednih razmer. S tem bo omogočeno učinkovito upravljanje državnih blagovnih rezerv.

S četrtrim odstavkom se določa postopek in pogoje, ki jih mora Zavod v postopkih glede oblikovanja, vzdrževanja in obnavljanja državnih blagovnih rezerv upoštevati. Predvideva se upoštevanje splošnih načel ZJN-3 in določa minimalne standarde, ki morajo biti v postopku upoštevani. S tem se zagotavljajo minimalni standardi transparentne porabe javnih sredstev, predvsem pa bo na ta način zagotovljena racionalna poraba javnih sredstev.

K 30. členu

V prvem odstavku je določeno, da se pri prodaji državnih blagovnih rezerv smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Prodaja državnih blagovnih rezerv se izvede na podlagi javnega zbiranja ponudb ali po metodi neposredne pogodbe.

Drugi odstavek določa možnost sklenitve neposredne pogodbe za prodajo ali obnavljanje brez javnega razpisa, in sicer v primerih, ko gre za blago pred iztekom roka uporabnosti. Neposredna pogodba se lahko sklene le s pravnimi osebami javnega prava in le za blago iste vrste, enake količine, enake trgovske kakovosti in tehničnih karakteristik.

S tretjim odstavkom so določa možnost neposredne pogodbe za prodajo ali obnavljanje blaga iz blagovnih rezerv med Zavodom in Ministrstvom za obrambo. Navedena možnost je predvidena, ker se določen dela blaga hrani tudi za potrebe zagotavljanja obrambnih zmogljivosti Republike Slovenije in je uporaba tega blaga potrebna tudi v primeru potreb Slovenske vojske, ki pa ne

predstavljajo razloga za uporabo po tem zakonu (npr. izpolnjevanje mednarodnih obveznosti, vojaške vaje ipd.). Prav tako je določene vrste blaga, ki se hrani za potrebe zagotavljanja obrambnih zmogljivosti, zaradi svoje specifikke možno obnavljati samo prek Ministrstva za obrambo.

K 31. členu

Ta člen določa način skladiščenja blagovnih rezerv. Določa se, da se blagovne rezerve primarno skladišči kot povečano komercialno zalogo pri proizvajalcih blaga v Republiki Sloveniji ali pri drugih subjektih, ki lahko skladiščijo blago določene vrste na območju Republike Slovenije. Slednji način je še posebej primeren za blago z omejenim rokom trajanja uporabe, saj je najracionalnejši in zagotavlja tudi neoporečnost blaga. Poleg teh dveh načinov pa lahko zavod blagovne rezerve sam skladišči v lastnih oziroma najetih kapacitetah - skladiščih (npr. kadar blagovnih rezerv ni možno skladiščiti kot povečano komercialno zalogo ali to zaradi lastnosti blagovnih rezerv niti ni primerno).

V drugem odstavku so določene obveznosti subjekta, ki so mu blagovne rezerve zaupane po pogodbi o skladiščenju. Omejuje se razpolaganje z blagovnimi rezervami, s čimer se preprečuje možnost mahinacij z blagovnimi rezervami. V kolikor subjekt ravna v nasprotju s to določbo, pa se kaznuje za prekršek.

K 32. členu

Ta člen določa izjeme, ko ne gre za redno obnavljanje blagovnih rezerv. Določa se postopek za blagovne rezerve, ki jih ni bilo mogoče obnoviti (blagovne rezerve pred potekom roka uporabnosti), in sicer se v tem primeru, če je prodaja uspešna, takšne blagovne rezerve proda najboljšemu ponudniku, s pridobljenimi finančnimi sredstvi pa se kupi nove blagovne rezerve. V kolikor prodaja ni uspešna, po drugem odstavku vlada na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, določi organe, zavode in druge organizacije, ki se financirajo iz javnih sredstev, ki so dolžni prednostno kupiti blagovne rezerve. V kolikor prodaja ni uspešna, lahko minister, pristojen za gospodarstvo, na vlado poda tudi alternativen predlog po tretjem odstavku, da se takšne blagovne rezerve pred iztekom njihovega roka uporabnosti neodplačno izroči pravnim osebam javnega prava (lokalne samoupravne skupnosti, javni zavodi, javna podjetja itd.), le-te pa se potem nadomesti z novimi blagovnimi rezervami, o čemer odloča vlada, ki zagotovi tudi finančna sredstva.

K 33. členu

Ta člen ureja pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv, kar predstavlja prvi korak v postopku uporabe oziroma sproščanja blagovnih rezerv. Ker v dosedanji ureditvi pobudniki niso bili opredeljeni, je lahko v praksi pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv dala vsaka oseba. Zaradi navedenega se v tem členu določa tiste državne organe in druge organizacije, ki lahko vsak iz svojega področja dela podajo pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, namreč vladi običajno predlaga uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv na podlagi prejete pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv, saj resorni organi oziroma organizacije, ki delujejo na posameznih relevantnih področjih, razpolagajo

s ključnimi informacijami glede potreb po posamezni vrsti in količini blaga. Navedeno ne omejuje ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, da samostojno predlaga vladi uporabo državnih blagovnih rezerv v skladu s 35. členom tega zakona.

V drugem odstavku se določa minimalna vsebina pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv. Resorni organ oziroma organizacija, ki deluje na posameznih relevantnih področjih, mora tako že v pobudi za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv opredeliti okoliščine iz 4. člena tega zakona, v katerih je dovoljena uporaba in nadomestitev blagovnih rezerv. S tem se preprečuje neutemeljeno dajanje pobud za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv in posledično tudi nenamenska uporaba in nadomestitev blagovnih rezerv. Pobuda mora vsebovati tudi opredelitev nabora blagovnih rezerv in zahtevano količino blagovnih rezerv ter navedbo subjekta, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, saj izvajalec gospodarske javne službe – zavod sicer zagotovi blago iz blagovnih rezerv, ni pa zadolžen za njegove distribucije, zaradi česar je potrebno že vnaprej določiti subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv. Prav tako je že v pobudi za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv treba vnaprej določiti tudi končnega uporabnika blaga iz blagovnih rezerv. V primeru nadomestitve blagovnih rezerv pa mora pobuda za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv vsebovati še informacijo o potrebi po nadomestitvi blaga in navedbo vira financiranja morebitne nadomestitve.

K 34. členu

Ta člen ureja postopek obravnave prejete pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv na ministrstvu, pristojnem za gospodarstvo, in sicer ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, opravi strokovni pregled pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, lahko zavrne pobudo v primeru da iz opisa okoliščin ne izhaja upravičenost uporabe blagovnih rezerv.

K 35. členu

Ta člen ureja sprejem odločitve o uporabi blagovnih rezerv in njihovi nadomestitvi. Prvi odstavek določa, da o uporabi blagovnih rezerv in njihovi nadomestitvi primarno odloča vlada, ki pa lahko za posamezne primere (npr. kadar se pričakuje večkratno sproščanje ob istem dogodku) pooblasti tudi ministra, pristojnega za gospodarstvo.

Drugi odstavek na novo ureja pristojnost ministra, pristojnega za gospodarstvo, da samostojno, brez pooblastila vlade odloča o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv v primeru izrednih okoliščin, ko so ogrožena življenja ali premoženje ali kadar iz okoliščin izhaja, da bi lahko nastala večja premoženjska, okoljska ali gospodarska škoda. Navedena novost je ključna za zagotavljanje dovolj hitrega odziva sistema blagovnih rezerv v res izjemnih primerih neposredne ogroženosti življenj ali premoženja, ko je potrebna takojšnja uporaba blagovnih rezerv (npr. jedrska nesreča, potres ipd.). Kadar minister, pristojen za gospodarstvo, uporabi to pooblastilo, mora v skladu s tretjim odstavkom o tem seznaniiti vlado, ki na ta način še zmeraj ohranja celovit pregled nad sistemom blagovnih rezerv.

Četrty odstavek pa določa, da vlada vedno odloča o uporabi blagovnih rezerv, ko gre za nujno pomoč drugim državam v primeru naravnih, ekoloških, industrijskih ali drugih nesreč ter v kolikor je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali, v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja.

K 36. členu

Ta člen določa vsebino sklepa o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv. Poleg namena in načina uporabe blagovnih rezerv se določi še vrsta in količina blagovnih rezerv, sklep pa vsebuje tudi navedbo subjektov, ki so upravičeni do blaga iz blagovnih rezerv, in navedbo končnega uporabnika. Vlada odloči tudi o nadomestitvi blagovnih rezerv. Če se določene blagovne rezerve nadomesti, mora sklep vsebovati tudi rok, v katerem je treba blagovne rezerve nadomestiti, način nadomestitve uporabljenih rezerv ter vir financiranja nadomestitve blagovnih rezerv. V praksi se blagovne rezerve večinoma podari oziroma proda po ceni nič, lahko pa se pojavijo tudi primeri, ko se blagovne rezerve dajo v odplačno uporabo, npr. trgovcem zaradi nadaljnje prodaje. V tem primeru je treba že v sklepu vlade določiti tudi cene, po katerih se prodaja blagovne rezerve ter odločiti o deležu pridobljenih sredstev, ki bo namenjen financiranju nadomestitve blagovnih rezerv. Zadnja alineja pa določa, da sklep vsebuje tudi odločitev o ureditvi pravnega statusa uporabljenih blagovnih rezerv, ker je to pomembno vprašanje, kdaj preide lastništvo blaga na subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali končni uporabnik oziroma kdaj subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali končni uporabnik z blagom ravna kot lastnik. Ob sprejemu računa subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, postane lastnik blaga. Zaradi ureditve računovodskih evidenc je potrebno pri uporabi blaga iz blagovnih rezerv urediti tudi pravni status uporabljenega blaga. Zavod se namreč lahko ustrezno razknjiži le s prenosom lastninske pravice in izdaje računa prevzemniku blaga, ki s tem postane tudi lastnik blaga.

K 37. členu

Ta člen določa postopek uporabe blagovnih rezerv potem, ko vlada oziroma minister, pristojen za gospodarstvo, odloči o uporabi blaga. Prvi odstavek določa, da izvajalec gospodarske javne službe – zavod po prejemu sklepa o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv obvesti subjekte, ki so upravičeni do blaga iz blagovnih rezerv, o kraju in datumu izdaje blagovnih rezerv ter o količini razpoložljivih blagovnih rezerv.

Izvajalec gospodarske javne službe – zavod tako le zagotavlja ustrezne vrste in količine blagovnih rezerv, ki jih nato prevzame subjekt, ki je v sklepu o uporabi blaga iz blagovnih rezerv določen kot subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv. Subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, pa je tisti subjekt, ki nato poskrbi, da blago iz blagovnih rezerv pride do končnih uporabnikov. Subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, je tudi zavezan, da blago iz blagovnih rezerv uporablja le v skladu z namenom, za katerega je bilo izdano. Drugi odstavek tudi določa, da subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, vodi evidenco o končnih uporabnikih blaga iz blagovnih rezerv v skladu z načrtom uporabe blagovnih rezerv. Tretji odstavek določa, da podrobnejši načrt uporabe blagovnih rezerv sprejme direktor.

K 38. členu

Ta člen v slovenski pravni red prenaša prvi odstavek 3. člena Direktive 2009/119/ES, ki se nanaša na obveznost držav članic Evropske unije, da zagotavljajo minimalne skupne količine zalog nafte in naftnih derivatov (varnostne zaloge) ter s tem zagotovijo določeno stopnjo varnosti pri preskrbi v primeru manjših in večjih motenj. Za zagotavljanje tovrstne varnosti se določa, da morajo minimalne varnostne zaloge, ki morajo biti stalno vzdrževane na območju posamezne države članice Evropske unije, ustrezati najmanj dnevnu povprečnemu neto uvozu za 90 dni ali dnevni povprečni neto domači porabi za 61 dni, glede na to, katera količina je večja.

V Republiki Sloveniji se je začelo z oblikovanjem varnostnih zalog v letu 1999 v okviru prilagajanja slovenske zakonodaje pravnemu redu Evropske unije. V skladu z odobrenim prehodnim obdobjem za izpolnitev zahtev iz Direktive 773/238/EGS je Republika Slovenija začela postopno vzpostavljati varnostne zaloge in do leta 2005 dosegla raven varnostnih zalog, ki ustreza dnevnu povprečnemu neto uvozu za 90 dni. Od takrat dalje Republika Slovenija ves čas izpolnjuje obveznosti iz Direktive 2009/119/ES, ki je nadomestila Direktivo 773/238/EGS. Večji del varnostnih zalog je v fizičnih – realnih zalogah, ki so v lasti zavoda, manjši del (10%) pa je v obliki delegiranih zalog nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: delegirane zaloge) - t.i. »ticketing«.

Delegirane zaloge so rezervirane z dolgoročnimi pogodbami z gospodarskimi subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov, s katerimi se ti zavežejo, da imajo za zavod rezervirane zaloge nafte in naftnih derivatov in da mu bodo v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi te delegirane zaloge prodali po tržni ceni. Delegirane zaloge (»tickets«) so opcijske zaloge, ki se hranijo na podlagi pogodbenih pravic do nakupa določene količine zalog nafte in naftnih derivatov. Gre za rezervirane količine, katerih lastnik je pogodbenik zavoda, ki se zaveže, da jih bo na poziv zavoda prodal pod pogodbeno določenimi pogoji. Pri storitvi delegiranja varnostnih zalog gre za specifično storitev, ki se uporablja za izpolnitev obveznosti zagotavljanja varnostnih zalog in je omejena na ozek krog kupcev in ponudnikov v Evropski uniji. Kupci delegiranih zalog so zavezanci za vzdrževanje varnostnih zalog, ponudniki delegiranih zalog pa so gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov.

Pozitivna lastnost delegiranih zalog je v tem, da je omogočeno hitro prilagajanje višine potrebnih zalog za zagotavljanje minimalne količine varnostnih zalog, prav tako pa so v določenih obdobjih ugodnejše ter primernejše za uporabo. S pomočjo delegiranih zalog se uravnava manko med lastnimi varnostnimi zalogami zavoda in sprotnimi nihanji količin zaradi aktivnosti rednega obnavljanja varnostnih zalog. Prav tako je bila vzpostavljena tudi spletna platforma OTX, ki predstavlja hitrejšo, bolj transparentno in tudi ugodnejšo pridobitev delegiranih količin varnostnih zalog in se jo poslužujejo osrednji organi za vzdrževanje varnostnih zalog držav članic Evropske unije, gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov ter države članice Evropske unije.

Direktiva 2009/119/ES omogoča določeno prožnost pri vzpostavljanju varnostnih zalog, saj ni treba vzdrževati varnostnih zalog, ki ustrezajo povprečnemu neto uvozu za 90 dni po posamičnih kategorijah, ampak po vseh kategorijah skupaj glede na skupno količino.

K 39. členu

Ta člen v slovenski pravni red prenaša 9. člen Direktive 2009/119/ES, ki določa, da lahko države članice Evropske unije v okviru varnostnih zalog oblikujejo posebne zaloge. Posebne zaloge so del varnostnih zalog (njihov del, saj se količina posebnih zalog določa glede na minimalno višino varnostnih zalog po določenem izračunu iz tretjega odstavka 9. člena in Priloge II Direktive 2009/119/ES), razlika med njima pa je, da so posebne zaloge bolj pravno varovane, saj imajo lastni pravni status, ki zagotavlja njihovo polno razpoložljivost v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi, in so v celoti last zavoda, tako da je njihova uporaba možna kadar koli. Vse varnostne zaloge namreč niso nujno last države članice Evropske unije, saj jih lahko za državo članico Evropske unije vzdržujejo gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje z nafto in naftnimi derivati (t.i. »ticketing«), s tem, ko država članica Evropske unije ni lastnica varnostnih zalog, pa se zmanjša možnost, da bodo te varnostne zaloge dejansko na razpolago v primeru manjših in veljih motenj pri preskrbi. Metoda in postopek izračunavanja posebnih zalog bosta predpisana v podzakonskem predpisu, kot to določa 40. člen tega zakona.

Direktiva 2009/119/ES določa, da višino posebnih zalog prostovoljno določi posamezna država članica Evropske unije, njihovo višino pa sporočijo Evropski komisiji, ki vsako leto v Uradnem listu Evropske unije objavi količine posebnih zalog, ki jih je določena država članica Evropske unije priglasila in se s tem zavezala, da jih bo vzdrževala neprekinjeno za najmanj eno leto. Republika Slovenija v letu 2022 nima posebnih zalog, saj njihovo oblikovanje ni obvezno.

Količina posebnih zalog se lahko v primeru, ko gre za obnavljanje posameznih vrst nafte in naftnih derivatov, vključno z obnavljanjem zaradi izboljšanja ali ohranitve kakovosti ali s prilagoditvijo strukturi porabe, zniža pod obvezno količino posebnih zalog, določenih s podzakonskim predpisom iz 40. člena tega zakona, vendar le za toliko časa, dokler se postopki obnavljanja posameznih vrst nafte in naftnih derivatov dokončno ne izvedejo.

Tretji odstavek določa, da se posebnih zalog, ki so pomešane z drugimi zalogami nafte in naftnih derivatov, ne sme premestiti brez predhodnega pisnega soglasja lastnika zalog in ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

Posebne zaloge so vzpostavljene na podlagi odločitev, ki jih sprejme vsaka država članica Evropske unije posebej in ustrezajo dejanskim potrebam države članice Evropske unije po zalogah nafte in naftnih derivatov v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi. Lastni pravni status posebnih zalog v primeru kriznih razmer zagotavlja njihovo popolno razpoložljivost, zato v skladu s četrtem odstavkom posebne zaloge, ki se vzdržujejo ali prevažajo na območju Republike Slovenije, v nobenem primeru ne smejo biti predmet izvršbe. S to določbo se posebne zaloge brezpogojno zaščitijo, v slovenski pravni red pa se prenese tretji odstavek 10. člena Direktive 2009/119/ES.

K 40. členu

Ta člen daje zakonsko podlago za izdajo podzakonskega predpisa, ki določa metode in postopke za izračun količin varnostnih in posebnih zalog, ki jih je treba vzdrževati, s čimer se v slovenski pravni red prenaša drugi odstavek 3. člena Direktive 2009/119/ES, ki določa, da se povprečni

dnevni neto uvoz izračuna na podlagi ekvivalenta surove nafte uvoza v prejšnjem koledarskem letu, določenega v skladu z metodami in postopki, ki so navedeni v prilogi I Direktive 2009/119/ES, in tretji pododstavek tretjega odstavka 9. člena Direktive 2009/119/ES, ki določa metodo za izračun posebnih zalog.

K 41. členu

Razpoložljivost zalog nafte in naftnih derivatov je eden izmed bistvenih dejavnikov javne varnosti države. Direktiva 2009/119/ES določa, da se vzdrževanje varnostnih zalog v državi članici Evropske unije dovoli kateremu koli osrednjemu organu za vzdrževanje varnostnih zalog. S tem členom se določa, da se za osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog ter za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti o vzdrževanju zalog nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji imenuje zavod, ki je edini osrednji organ v Republiki Sloveniji, ki ima pristojnosti za vzdrževanje zalog nafte in naftnih derivatov. Ta člen v slovenski pravni red prenaša prvi in drugi odstavek 7. člena Direktive 2009/119/ES.

K 42. členu

Ta člen določa uporabnike varnostnih zalog, in sicer vsakdo, ki vnese na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov v posameznem koledarskem letu, takoj postane uporabnik varnostnih zalog in s tem zavezanec za plačilo nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, ki se plačuje zavodu. S tem se zagotavlja, da ima zavod zadostna sredstva za zagotavljanje zadostna količina obveznih minimalnih varnostnih zalog ter da noben subjekt ni v privilegiranem položaju na trgu.

Drugi odstavek ureja upravičenost uporabnikov varnostnih zalog, da se v primeru izdaje sklepa o uporabi varnostnih zalog iz 49. člena tega zakona, oskrbujejo iz varnostnih zalog za namene nadaljnje prodaje oziroma za lastno osrkbo.

K 43. členu

Ta člen določa nadomestilo, iz katerega se financira oblikovanje varnostnih zalog. Zavezanec za plačilo nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog so uporabniki varnostnih zalog. Višina nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, način njegovega obračunavanja in plačevanje se bodo uredili v podzakonskem predpisu.

Uporabniki varnostnih zalog zavodu in ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, na predpisanem obrazcu do petnajstega v mesecu za pretekli mesec posredujejo podatke, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog. Kontrola posredovanih podatkov se lahko izvrši s podatki, ki jih ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, in zavod lahko pridobita pri Finančni upravi Republike Slovenije.

K 44. členu

Ta člen prenaša prvi odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES, in sicer določa seznam prednostnih uporabnikov za uporabo varnostnih zalog, ki jih določi vlada glede na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

K 45. členu

Ta člen določa obveznost gospodarskega subjekta, ki so mu varnostne zaloge zaupane po pogodbi o skladiščenju. Le-ta brez dovoljenja zavoda, varnostnih zalog ne sme odtujiti, uporabljati, spremeniti njihovega namena ali pogodbeno določenega skladišča, jih nadomestiti z varnostnimi zalogami druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo in tem zakonom kako drugače z njimi razpolagati. V kolikor gospodarski subjekt ravna v nasprotju s to določbo, se kaznuje za prekršek.

K 46. členu

Ta člen prenaša prvi in drugi odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES, in sicer določa ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati. Ukrepi se ločijo glede na čas trajanja manjših in večjih motenj pri preskrbi. Ukrepi so kategorizirani na ukrepe v primeru manjših motenj pri preskrbi (praviloma trajajo manj kot 7 dni) in na ukrepe v primeru večjih motenj pri preskrbi (praviloma trajajo več kot 7 dni). Ukrepe bo vlada podrobneje določila v uredbi. V primeru manjših motenj pri preskrbi se uporabijo zlasti ukrepi za omejitev porabe nafte in naftnih derivatov, primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije pa se poleg ukrepov, ki bodo določeni v primeru manjših motenj pri preskrbi, uporabi tudi sproščanje (uporaba) varnostnih zalog, katerega postopek je opredeljen v tem zakonu.

Četrty odstavek določa možnost, da se lahko tudi v primeru manjših motenj pri preskrbi prednostnim uporabnikom dajo na razpolago določene vrste in količine varnostnih zalog, o čemer odloči vlada s sklepom. Pri tem pa je potrebno paziti na predpisano minimalno višino varnostnih zalog, ki jih mora Republika Slovenija vzdrževati, saj se v tem primeru uporabe varnostnih zalog višina varnostnih zalog ne sme znižati pod minimalno višino varnostnih zalog, pač pa se lahko uporabi le t.i. »presežek« varnostnih zalog.

Peti odstavek določa tudi možnost posebnih pogojev glede začasnega nižanja okoljskih standardov in standardov kakovosti varnostnih zalog, ki se dajejo v uporabo (npr. vsebnost biogoriva v gorivih, manj žvepla za dizelsko gorivo ipd.), o čemer odloča vlada.

K 47. členu

Za izvajanje tega člena ministrstvo, pristojno za energetiko, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, spremlja stanje na trgu nafte in naftnih derivatov. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na pobudo ministrstva, pristojnega za energetiko, in v sodelovanju z ostalimi ministrstvi iz prvega odstavka 48. člena tega zakona, ki lahko dajo pobudo za uporabo varnostnih zalog iz razlogov, ki izhajajo iz njihovega področja dela, svetuje vladi pri sprejemanju odločitev, vezanih na omejevanje porabe in sproščanje nafte in naftnih derivatov, tako da predlaga dejanske ukrepe, ki se nanašajo na zagotavljanje zanesljivosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi, ter morebitne prednostne

uporabnike in skrbi za stalno komunikacijo v zvezi s sprejetimi ukrepi z mednarodnimi ustanovami. O sprejemu ukrepov za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati tako odloča vlada.

K 48. členu

Prejšnji člen ureja pobudo za ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati (tako omejitev uporabe nafte in naftnih derivatov kot tudi uporaba varnostnih zalog), ki jo iz splošnih razlogov lahko poda ministrstvo, pristojno za energetiko, ta člen pa ureja pobudo za uporabo varnostnih zalog, ki jo lahko podajo tudi drugi državni organi, vendar samo iz razlogov, ki izhajajo iz njihovega področja dela. V tem členu se tako določa tiste državne organe, ki lahko vsak iz svojega področja dela podajo pobudo za uporabo varnostnih zalog, in sicer so določena štiri ministrstva (za energetiko, obrambo, notranje zadeve in zdravje).

V drugem odstavku se določa minimalna vsebina pobude za uporabo varnostnih zalog. Resorni organ mora tako že v pobudi opredeliti okoliščine iz tega zakona, iz katerih izhajajo manjše ali večje motnje pri preskrbi in v katerih je torej dovoljena uporaba varnostnih zalog. Pobuda mora vsebovati tudi opredelitev vrste in količine varnostnih zalog, ki so potrebne za preprečitev ali omilitev manjše ali večje motnje pri preskrbi. Poleg navedenega lahko pobuda vsebuje tudi predlog o dodelitvi varnostnih zalog prednostnim uporabnikom, če resorni organ oceni, da bi bilo to potrebno.

K 49. členu

Ta člen ureja sprejem odločitve o uporabi varnostnih zalog. O uporabi varnostnih zalog odloča vlada s sklepom na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo. Za posamezne primere lahko vlada za odločanje o uporabi varnostnih zalog pooblasti tudi ministra, pristojnega za gospodarstvo (npr. kadar se pričakuje večkratno sproščanje ob istem dogodku). Drugi odstavek pa določa, da lahko v primeru izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o uporabi varnostnih zalog odloči le vlada.

K 50. členu

Ta člen določa vsebino sklepa o uporabi varnostnih zalog. Poleg namena uporabe varnostnih zalog ter vrste in količine varnostnih zalog za uporabo, sklep vsebuje tudi odločitev o tem, ali se varnostne zaloge dajo v uporabo na podlagi prodajne ali posojilne pogodbe, rok plačila oziroma vračila uporabljenih varnostnih zalog ter način zavarovanja plačila oziroma vračila, ceno oziroma model izračuna cene varnostnih zalog, ki se dajejo v uporabo, ter morebitne prednostne uporabnike, ki jih določi vlada.

Pri uporabi varnostnih zalog se v prvem krogu le te ponudi uporabnikom varnostnih zalog sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog.

V kolikor nekateri uporabniki varnostnih zalog dodeljenih količin varnostnih zalog ne morejo oziroma ne želijo sprejeti, zavod za nesprejete količine varnostnih zalog v drugem krogu izvede količinsko povpraševanje med ostalimi uporabniki varnostnih zalog, ki plačujejo nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog in so v prvem krogu sprejeli svoj sorazmerni delež varnostnih zalog. Nesprejete količine varnostnih zalog se ostalim uporabnikom varnostnih zalog ponudijo sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog.

Če tudi po drugem krogu še ostanejo nesprejete količine varnostnih zalog, zavod za te količine v tretjem krogu lahko izvede javno zbiranje ponudb za prodajo.

K 51. členu

Ta člen prenaša peti odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES. V primeru dejanske odločitve o dajanju varnostnih zalog v promet mora ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sodelovati z Evropsko komisijo, ki jo obvesti o začasnem vzdrževanju ravni varnostnih zalog, ki je nižja od predpisane. Evropska komisija je torej obveščena, da se dajo v uporabo (sprostijo) zaloge nafte in naftnih derivatov v količinah, ki so nujno potrebne za prvi odziv zaradi izrednih razmer, in da se varnostne zaloge znižajo pod obvezno predpisano minimalno raven,.

Tako v primeru sproščanja varnostnih zalog za oskrbo lastnega trga kot tudi v primeru sproščanja varnostnih zalog za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije mora Republika Slovenija sproščene količine nafte in naftnih derivatov v najkrajšem možnem času ustrezno nadomestiti oziroma obnoviti, da se ponovno doseže obvezna minimalna raven varnostnih zalog, vendar najkasneje do roka, ki ga določi Evropska komisija.

K 52. členu

Ta člen prenaša drugi odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES, ki določa intervencijski načrt, ki se uporabi v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije in se izvaja z ukrepi iz 46. člena tega zakona. Intervencijski načrt bo izdelalo in redno posodabljal ministrstvo, pristojno za energetiko, pri čemer bodo sodelovali ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ministrstva, ki lahko dajo pobudo za uporabo varnostnih zalog (obramba, notranje zadeve in zdravje), in zavod.

K 53. členu

Ta člen ureja ustanovitev koordinacijske in posvetovalne skupine za načrtovanje in delovanje v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi, ki bo sestavljena iz predstavnikov ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predstavnikov ministerstev, ki lahko dajo pobudo za uporabo varnostnih zalog (energetika, obramba, notranje zadeve in zdravje), predstavnikov Statističnega urada Republike Slovenije, predstavnikov zavoda. K sodelovanju pa se lahko povabijo tudi predstavniki gospodarskih subjektov, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, ki imajo interes sodelovati.

Podrobnejše naloge skupine (organizacijska struktura, pristojnosti, vodenje, komuniciranje, poročanje ipd.) in postopke bo opredeljeval intervencijski načrt iz 52. člena tega zakona.

K 54. členu

S tem členom se prenaša tretji odstavek 7. člena Direktive 2009/119/ES, ki ureja možnost prenosa nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog, z izjemo prodaje in pridobivanja posebnih zalog (drugi odstavek).

Prvi odstavek določa, da lahko osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog (zavod) prenese svoje naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog na drugo državo članico Evropske unije, kjer so te zaloge skladiščene, na njihov osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog ali na njihove gospodarske subjekte, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov.

S tretjim odstavkom se na podlagi dogovora prav tako omogoča zavodu, da za drugo državo članico Evropske unije skladišči in vzdržuje varnostne zaloge. S tem je omogočeno, da vsaka država članica Evropske unije še naprej svobodno določa pravila za izvajanje obveznosti glede vzdrževanja varnostnih zalog, upoštevajoč svojo geografsko lego, zmogljivost svojih rezervuarjev in zmogljivost rafinerij ter drugih dejavnikov.

V obeh navedenih primerih prenosa nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog mora zavod pridobiti soglasje ministra, pristojnega za gospodarstvo, ki bo dokončno odobril tovrstne prenose nalog in njihov čas. V obeh navedenih primerih pa mora zavod za tovrstne prenose nalog pred soglasjem ministra, pristojnega za gospodarstvo, pridobiti še soglasje oziroma dovoljenje države članice Evropske Unije, kamor se varnostne zaloge prenašajo ali čigar varnostne zaloge se hranijo.

S četrtem odstavkom se ureja situacija, da na območju Republike Slovenije druga država članica Evropske Unije, njen osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog ali njen gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov, prenese naloge v zvezi z upravljanjem varnostnih zalog na gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji. V teh primerih je treba pridobiti predhodno soglasje ministra, pristojnega za gospodarstvo, ki pa izdajo soglasja lahko zavrne, če oceni, da bi skladiščenje in vzdrževanje varnostnih zalog za drugo državo članico Evropske unije oslabilo zanesljivost preskrbe z nafto in naftnimi derivati na trgu Republike Slovenije.

Tovrstni prenosi nalog so mišljeni v primerih, ko Republika Slovenija (zavod) ali druga država članica Evropske unije iz kakršnih koli razlogov ne bi bila sposobna skladiščiti varnostnih zalog na svojem nacionalnem ozemlju (npr. obnova določenega rezervuarja in podobno).

Prenesenih nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog se v nobenem primeru ne sme prenesti naprej na druge države članice Evropske unije, na njihove osrednje organe za vzdrževanje varnostnih zalog ali na drug gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov.

K 55. členu

Ta člen določa obvezno vodenje seznamov in statističnih poročil o stanju varnostnih in posebnih zalog, tako da je omogočeno stalno preverjanje njihovega stanja, in sicer je določeno vodenje seznamov in statističnih poročil o stanju varnostnih in posebnih zalog s strani zavoda, ki na zahtevo ministrstva, pristojnega za gospodarstvo (npr. v primeru zahteve Evropske komisije po posredovanju podatkov), le-te posreduje v osmih dneh po prejemu zahteve. Seznami in statistična poročila se vodijo ločeno za varnostne in posebne zaloge, poleg tega pa ne vključujejo podatkov, ki so opredeljeni v petem odstavku, in sicer ne vključujejo količin nafte in naftnih derivatov, ki so predmet zasega, izvršbe ali so v posesti, hrambi ali uporabi podjetij v stečaju ali prisilni poravnavi.

K 56. členu

S tem členom se v slovenski pravni red prenaša 6. člen Direktive 2009/119/ES, in sicer ta člen ureja seznam varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, ki ga mora sestaviti in redno posodabljati ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ter povzetek seznama posredovati Evropski komisiji. V kolikor Evropska komisija zahteva celoten seznam, pa ga je potrebno posredovati v 15 dneh od prejete zahteve. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, Evropski komisiji pošilja poročila v rokih skladu z drugim odstavkom 6. člena Direktive 2009/119/ES.

K 57. členu

S tem členom se v slovenski pravni red prenaša prvi odstavek 10. člen Direktive 2009/119/ES, in sicer ta člen ureja seznam posebnih zalog, ki ga je potrebno voditi ločeno od seznama varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog. V seznamu so zabeležene vse posebne zaloge, ki se nahajajo na območju Republike Slovenije in podatki, ki so potrebni za določitev natančne lokacije posebnih zalog. Seznam mora ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, redno posodabljati ter na zahtevo Evropske komisije celoten seznama posredovati v 15 dneh od prejete zahteve.

K 58. členu

Ta člen ureja obvezno vodenje statističnih poročil o varnostnih in posebnih zalogah, s čimer se v slovenski pravni red prenašata 12. in 13. člen Direktive 2009/119/ES, ter poročanje o stanju varnostnih in posebnih zalog. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pripravi dokončna statistična poročila in jih posreduje Evropski komisiji na podlagi posredovanih statističnih poročil zavoda, kot je določeno v šestem odstavku 55. člena tega zakona. S tem je omogočeno stalno preverjanje stanja varnostnih in posebnih zalog. Podrobnejša določila glede načina vodenja statističnih poročil o varnostnih in posebnih zalogah ter roke in način posredovanja teh podatkov Evropski komisiji bo določal podzakonski predpis, ki ga bo v skladu z drugim odstavkom izdal minister, pristojen za gospodarstvo. Namen določb v podzakonskem predpisu bo zagotoviti enotno metodologijo poročanja o varnostnih in posebnih zalogah Evropski komisiji ter s tem omogočiti boljši in poenoten nadzor nad stanjem varnostnih in posebnih zalog na celotnem območju Evropske unije.

K 59. členu

S prvim odstavkom se v slovenski pravni red prenaša prvi odstavek 5. člena Direktive 2009/119/ES, ki ureja razpoložljivost in stalno dostopnost varnostnih zalog. Za te namene mora zavod vzpostaviti sistem za identifikacijo, evidentiranje zalog in nadzor nad varnostnimi zalogami, da se lahko kadarkoli omogoči njihovo preverjanje.

Z drugim in tretjim odstavkom se v slovenski pravni red prenaša 18. člen Direktive 2009/119/ES, ki ureja pregled pripravljenosti države članice Evropske unije na izredne razmere in pregled vzdrževanja varnostnih zalog. Drugi odstavek določa, da mora zavod na zahtevo Evropske komisije njenim pooblaščenim predstavnikom omogočiti pregled izpolnitve zahtev glede ravnanja v izrednih razmerah ter pregled količin varnostnih zalog, vpogled v dokumentacijo v zvezi z varnostnimi zalogami in dostop do vseh krajev, kjer se varnostne zaloge hranijo. Tretji odstavek pa določa rok hrambe dokumentov in statističnih podatkov, in sicer je potrebno, da zavod različna dokazila, poročila in dokumente v zvezi z varnostnimi zalogami hrani najmanj pet let.

K 60. členu

Ta člen prenaša sedmi odstavek 18. člena Direktive 2009/119/ES, ki zagotavlja varstvo podatkov, poročil in dokumentov pri obdelavi podatkov.

K 61. členu

Glede na dejstvo, da je potrebno v vsakem trenutku vedeti, kakšne so trenutne zaloge državnih blagovnih rezerv v Republiki Sloveniji, je potrebno opravljati nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv, ki bo v pristojnosti ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

Pristojnost za opravljanje revizij pravilnosti in smotrnosti poslovanja izvajalca gospodarske javne službe – zavoda pa je preneseno na Računsko sodišče Republike Slovenije, saj je glede na dejstvo, da se izvajanje gospodarske javne službe financira iz proračuna, potrebno izvajati tudi ustrezen nadzor.

K 62. členu

Ta člen določa inšpekcijski nadzor nad posameznimi določbami tega zakona, ki ga izvajajo inšpektorji Tržnega inšpektorata RS.

K 63. členu

Ta člen določa prekrške in višino globe za pravno osebo, samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, zaradi neizpolnitve obveznosti po prvem odstavku 6. člena, drugem odstavku 31. člena in 45. člena, tretji odstavku 43. člena in prvem odstavku 43. člena tega zakona.

Peti odstavek pa določa tudi prekršek in višino globe za odgovorno osebo zavoda, in sicer v kolikor najame posojilo v nasprotju z 15. členom tega zakona in v kolikor ne ravna v skladu s sklepom o uporabi in nadomestitvi, kot to določata 36. in 50. člen tega zakona.

K 64. členu

Ta člen določa možnost izrekanja glob v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, ki je določena v razponu. Določba je v predlogu zakona zato, ker Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZP-1) v tretjem odstavku 52. člena ZP-1 določa, da lahko primeru, če je globa razpisana v razponu, prekrškovni organ storilcu izreče globo le v najnižji predpisani višini.

K 65. členu

Ta člen določa šest mesečni rok, v katerem se morajo sprejeti podzakonski predpisi, določeni v tem zakonu.

K 66. členu

Ta člen določa prenehanje veljavnosti podzakonskih predpisov, ki se bodo še uporabljali do uveljavitve novih podzakonskih predpisov, ki bodo sprejeti v šest mesečnem roku.

K 67. členu

Ta člen določa prenehanje veljavnosti obstoječega Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. [96/09](#) – uradno prečiščeno besedilo in [83/12](#)) z dnem uveljavitve tega zakona.

K 68. členu

Ta člen določa *vacatio legis*, in sicer začne ta zakon veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.